Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Miastko na lata 2016-2025

Spis treści

1. Wstęp 4
2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy .. 5
3. Diagnoza stanu obecnego 9
3.1. Informacje ogólne 9
4. Charakterystyka Miasta Miastko 13
4.1. Podsystem społeczny 13
4.1.1. Demografia 13
4.1.2. Edukacja 14
4.1.3. Mocne i słabe strony w sferze społecznej 17
4.1.4. Wskaźniki ze sfery społecznej decydujące o wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji 18
4.2. Podsystem gospodarczy 21
4.2.1. Pracujący 21
4.2.2. Przeciętne wynagrodzenie 21
4.2.3. Podmioty gospodarki narodowej 22
4.2.4. Mocne i słabe strony w sferze gospodarczej 22
4.2.5. Wskaźniki ze sfery gospodarczej decydujące o wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji 23
4.3. Podsystem przestrzenny 25
4.3.1. Mocne i słabe strony w sferze przestrzennej 25
4.3.2. Wskaźniki ze sfery przestrzennej decydujące o wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji 26
4.4. Podsumowanie 27
5. Zasięgi przestrzenne obszaru do rewitalizacji wraz z ich charakterystyką 29
5.1. Podsystem społeczny 29
5.2. Podsystem gospodarczy 30
5.3. Podsystem przestrzenny 31
6. Analiza SWOT 33
7. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji 35
8. Cele szczegółowe rewitalizacji wraz z kierunkami działań 36
9. Środki realizacji celów – przedsięwzięcia rewitalizacyjne 44
9.1. Projekty podstawowe 44
9.2. Projekty uzupełniające 53
10. Komplementarność w realizacji programu 55
11. Indykatywne ramy finansowe interwencji w obszarze rewitalizacji 58
12. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych 60
13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji 63
14. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji 66
15. Spis tabel 69
16. Spis wykresów 71

17. Spis schematów 72

1. Wstęp

Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Miastko na lata 2015-2025 (GPR) jest długofalowym planem operacyjnym gminy, którego nadrzędnym celem jest wskazanie i zaplanowanie niezbędnych działań pozwalających na zniwelowanie negatywnych zjawisk kryzysowych. Gminny Program Rewitalizacji został opracowany zgodnie z:

- Ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1777),
- Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020 z dnia 2 sierpnia 2016 r.,
- Wytycznymi dotyczącymi programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Rewitalizacja zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa to *kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.*

GPR został opracowany przy uwzględnieniu zasad:

- kompleksowości,
- koncentracji,
- komplementarności,
- partnerstwa i partycypacji.

Szczególnie ważny w pracach nad dokumentem był udział strony społecznej uczestniczącej w organizowanych wydarzeniach i konsultacjach związanych z prowadzonym procesem rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany na podstawie przeprowadzonej analizy zjawisk kryzysowych występujących na terenie miasta. W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy i potrzeby zostały zaplanowane zintegrowane i kompleksowe działania, które pozwolą na osiągniecie zakładanej w Programie wizji.

Działania zostały dostosowane do specyfiki i lokalnych warunków, a także możliwości finansowych Miasta. Ważnym aspektem, uwzględnionym przy projektowaniu działań jest zwrócenie szczególnej uwagi na aspekt społeczny w prowadzonym procesie rewitalizacji. To właśnie społeczność lokalna, jej potrzeby i oczekiwania stanowią oś podejmowanych działań. Przedsięwzięcia infrastrukturalne, czy związane z poprawą jakości środowiska powinny swoimi efektami pozytywnie wpływać na sferę społeczną.

W związku z tym, że Gminny Program Rewitalizacji jest jednym z dokumentów operacyjnych Miasta, określone zostały w nim także podmioty odpowiedzialne za jego wdrażanie, a następnie monitorowanie i ocenę. Biorąc pod uwagę zmieniające się otoczenie Program przewiduje także realizację procedury aktualizacyjnej.

2. Opis powiązań programu z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy

Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Miastko na lata 2016-2025 (GPR) jest jednym z dokumentów strategicznych. Wyznacza kierunki działań w procesie rewitalizacji, określa podmioty odpowiedzialne za ich realizację i wskazuje możliwe źródła finansowania. Dokument ten jest spójny z obowiązującymi w mieście strategiami, programami i planami, tworzy z nimi jednolity system, która umożliwia dążenie do założonej wizji rozwoju miasta.

GPR powiązany jest z poniższymi dokumentami strategicznymi i planistycznymi, które nawiązują do zagadnień związanych rewitalizacją.

Tabela 1. Najważniejsze dokumenty, z którymi jest zgodny Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Miastko na lata 2016-2025

Nazwa dokumentu	Data przyjęcia
Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025	Uchwała nr XVIII/149/2015 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 30 grudnia 2015 r.
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastko na lata 2014-2020	Uchwała nr XIV/125/2014 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 31 stycznia 2014 r.
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko	Uchwała nr 60/L/98 z dnia 17 czerwca 1998 r. Rady Miasta i Gminy Miastko zmieniona uchwałą nr 54/IV/2004 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 9 lipca 2004 r. dla obszaru w Wałdowie oraz uchwałą nr VII/42/2015 Rady Miejskiej w Miastku z dnia 27 marca 2015 r.

Źródło: opracowanie własne

Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025

Strategia rozwoju stanowi główny dokument określający politykę rozwojową miasta i gminy w perspektywie 2025 roku. Zawarte w niej cele strategiczne, cele szczegółowe oraz kierunki działań wskazują drogę do osiągnięcia zakładanej wizji miasta.

Jak wskazano w dokumencie Strategii, zidentyfikowane zostały pogłębiające się problemy społeczne m.in. ubóstwo, bezrobocie, marginalizacja społeczna. Nisko oceniono dotychczasowy poziom integracji społeczeństwa. Zwrócono uwagę na pojawiające się bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych, niską jakość infrastruktury drogowej czy istniejące dzikie wysypiska śmieci. Zagadnienia te są powiązane z potrzebą przekształcania obszarów, w których następuje koncentracja negatywnych zjawisk i wpisują się w zakładane w ramach procesu rewitalizacji zmiany w sferach: społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Wśród celów i kierunków działań ujętych w Strategii rozwoju, szczególne znaczenie w odniesieniu do rewitalizacji mają

- W sferze społecznej:

Cel strategiczny III. Poprawa jakości kapitału ludzkiego i społecznego

Cel szczegółowy III.1. Aktywizacja i integracja mieszkańców (szczególnie poprzez III.1.2 Uruchomienie Klubu Dziennego Pobytu Seniora, III.1.6 Aktywizacja i integracja mieszkańców poprzez organizację imprez kulturalnych i wspieranie inicjatyw społecznych). Jednym z kierunków działań odnoszących się bezpośrednio do rewitalizacji jest też III.1.5 Wdrażanie programu rewitalizacji społecznej miasta oraz programów profilaktycznych z zakresu walki z patologią.

Cel szczegółowy III.2. Rozwój usług publicznych (szczególnie poprzez III.2.3 Usprawnienie działań w zakresie identyfikacji problemów i przyznawania pomocy w zakresie pomocy społecznej).

- W sferze gospodarczej

Cel strategiczny I. Wzrost aktywności gospodarczej

Cel szczegółowy I.2 Spadek bezrobocia (poprzez I.2.1 Wspieranie aktywności zawodowej i poprawa dostępu do zatrudnienia osób bezrobotnych, w tym w szczególności na obszarach zdegradowanych i obszarze wyznaczonym do rewitalizacji, I.2.2. Inicjowanie i wdrażanie projektów edukacyjnych i szkoleniowych w celu podniesienia kompetencji osób poszukujących pracy, w tym w szczególności na obszarach zdegradowanych i obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

- W sferze przestrzennej

Cel strategiczny II. Poprawa dostępu do infrastruktury i zasobów

Cel szczegółowy II.1. Poprawa dostępu do infrastruktury publicznej (poprzez II.1.10 Remonty świetlic miejskich i wiejskich, II.1.12 Zagospodarowanie i przebudowa niszczejącej infrastruktury po zlokalizowanym na ulicy Stolarskiej w Miastku byłym zakładzie produkcyjnym w obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

Cel szczegółowy II.2. Zrównoważone wykorzystanie zasobów (w szczególności II.2.3 Wspieranie działań mieszkańców w zakresie zmiany źródła ciepła zanieczyszczające powietrze na źródła ekologiczne).

Jak wykazano, wiele kierunków działań zawartych w Strategii odnosi się bezpośrednio do obszaru rewitalizacji i ich realizacja stanowić będzie dodatkową, pozytywną wartość dla projektów ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastko na lata 2014-2020

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastko traktowana jest jako długofalowy program działań, który ma kluczowe znaczenie dla lokalnej polityki społecznej.

W dokumencie tym określono pięć celów strategicznych:

- Cel strategiczny 1. Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- Cel strategiczny 2. Budowanie systemu wsparcia rodziny ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
- Cel strategiczny 3. Rozwój i budowa systemu wsparcia dla osób starszych,
- Cel strategiczny 4. Budowanie zintegrowanego systemu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie,
- Cel strategiczny 5. Poprawa jakości życia osób niepełnosprawnych.

Powyższe cele będą realizowane przez określone w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych działania, a także poprzez wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji przedsięwzięcia rewitalizacyjne ukierunkowane na niwelowanie zidentyfikowanych negatywnych zjawisk społecznych, w tym ubóstwa, bezrobocia czy uzależnień.

Zakłada się, że podjęte działania będą m.in. podniosą poziom bezpieczeństwa lokalnego, zwiększą aktywność życiową osób starszych.

Tak jak wspomniano, zagadnienia społeczne pełnią szczególną rolę w procesie rewitalizacji, dlatego realizacja „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy

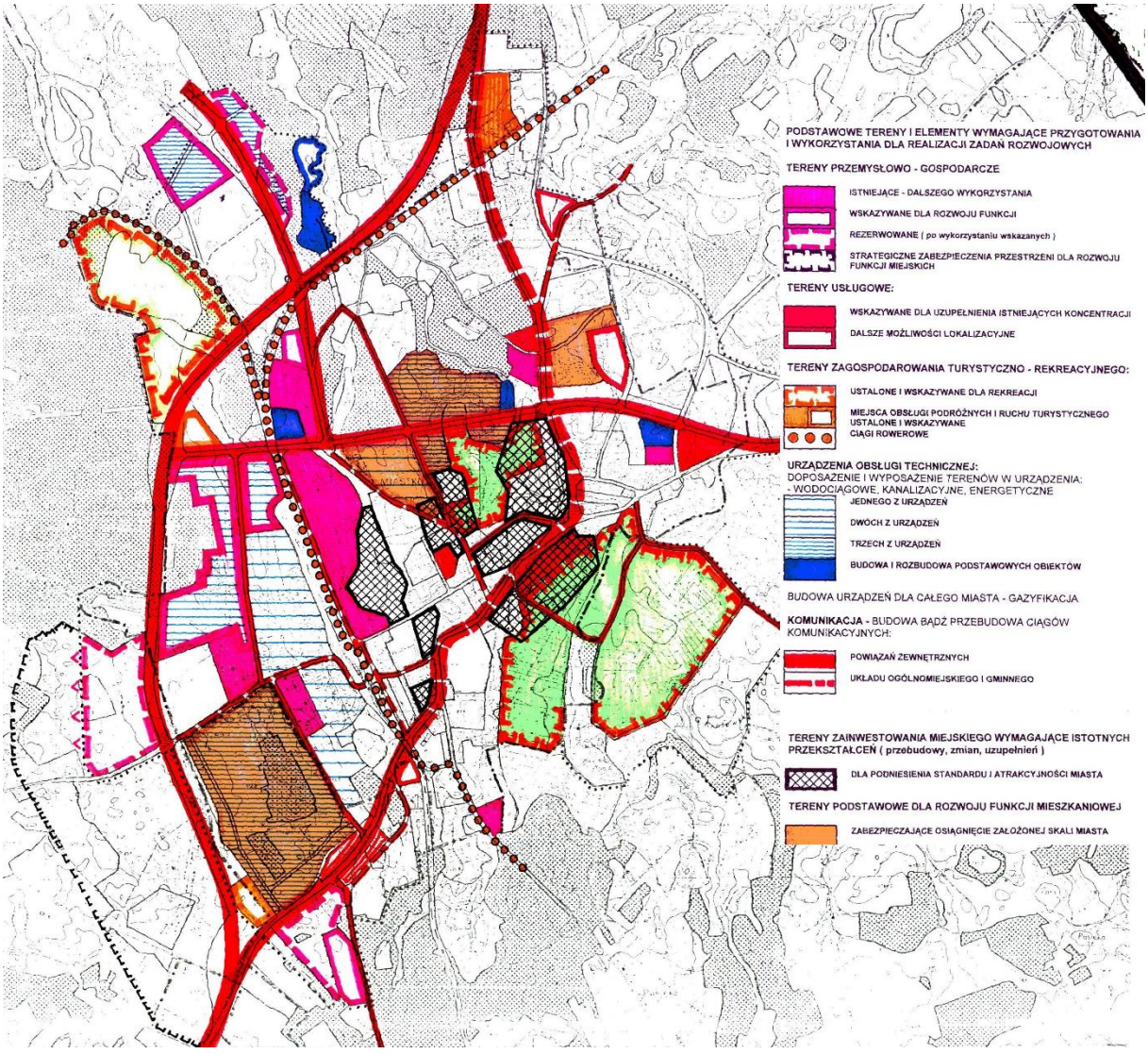
Miastko na lata 2014-2020" przyczyni się do wdrożenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta i gminy Miastko

Kluczowym dokumentem z punktu widzenia kształtowania polityki lokalnej obok strategii rozwoju jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Określone w Studium cele obrazują długofalowe zamierzenia rozwoju przestrzennego gminy warunkując w ten sposób planowane działania w innych dokumentach gminnych, w tym w Gminnym Programie Rewitalizacji.

W Studium określono tereny zainwestowania miejskiego wymagające istotnych przekształceń (przebudowy, zmian, uzupełnień) dla podniesienia standardu i atrakcyjności miasta. Ich położenie przedstawia kolejny rysunek (Rysunek 1) (oznaczenie: biało-czarna kratka). Warto jednak podkreślić, że ustalenia te zostały zawarte w dokumencie w 1998 r. i od tego czasu nastąpiły już zmiany w wyznaczonych obszarach.

Rysunek 1. Fragment graficzny Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego pokazujący tereny zainwestowania miejskiego wymagające istotnych przekształceń

Źródło: Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, Strategia rozwoju – Polityka przestrzenna (styczeń – czerwiec 1998 r.)

Proces rewitalizacji, który ma na celu wyprowadzenie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysu jest wsparty poprzez kilka celów strategicznych Studium takich jak:

- Cel strategiczny I. Podjęcie działań mających na celu odchodzenie od administrowania na rzecz nowoczesnego zarządzania gminą poprzez realizację zadań dotyczących wypracowania z Urzędem Pracy programu „walki z bezrobociem”,
- Cel strategiczny IV. Podjęcie działań na rzecz podniesienia atrakcyjności gminy dla potencjalnych inwestorów poprzez realizację działań o charakterze organizacyjnym i inwestycyjnym mających na celu podniesienie estetyki miasta Miastko czy zapewnienie porządku i bezpieczeństwa,
- Cel strategiczny V. Stymulowanie rozwoju sektora małych i średnich przedsiębiorstw na obszarze gminy – wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich poprzez organizowanie kursów i szkoleń wyjaśniających zasady tworzenia i funkcjonowania prywatnej firmy,
- Cel strategiczny VII. Dopasowanie wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną do ponadlokalnej funkcji gminy poprzez propagowanie proekologicznych rozwiązań infrastrukturalnych.

3. Diagnoza stanu obecnego

3.1. Informacje ogólne

Miastko jest miastem w województwie pomorskim, w południowo-zachodniej części powiatu bytowskiego. W latach 1945-1946 miasto administracyjnie należało do woj. gdańskiego, w latach 1946-1950 do woj. szczecińskiego, w latach 1950-1975 do woj. koszalińskiego, a w latach 1975-1998 do woj. słupskiego. Leży na Pomorzu Zachodnim, nad rzeką Studnicą, będącą lewym dopływem Wieprzy. Miastko położone jest 220 km na północny wschód od Szczecina, 63 km na południe od Koszalina, 45 km na zachód od Bytowa, 130 km na zachód od Gdańska.

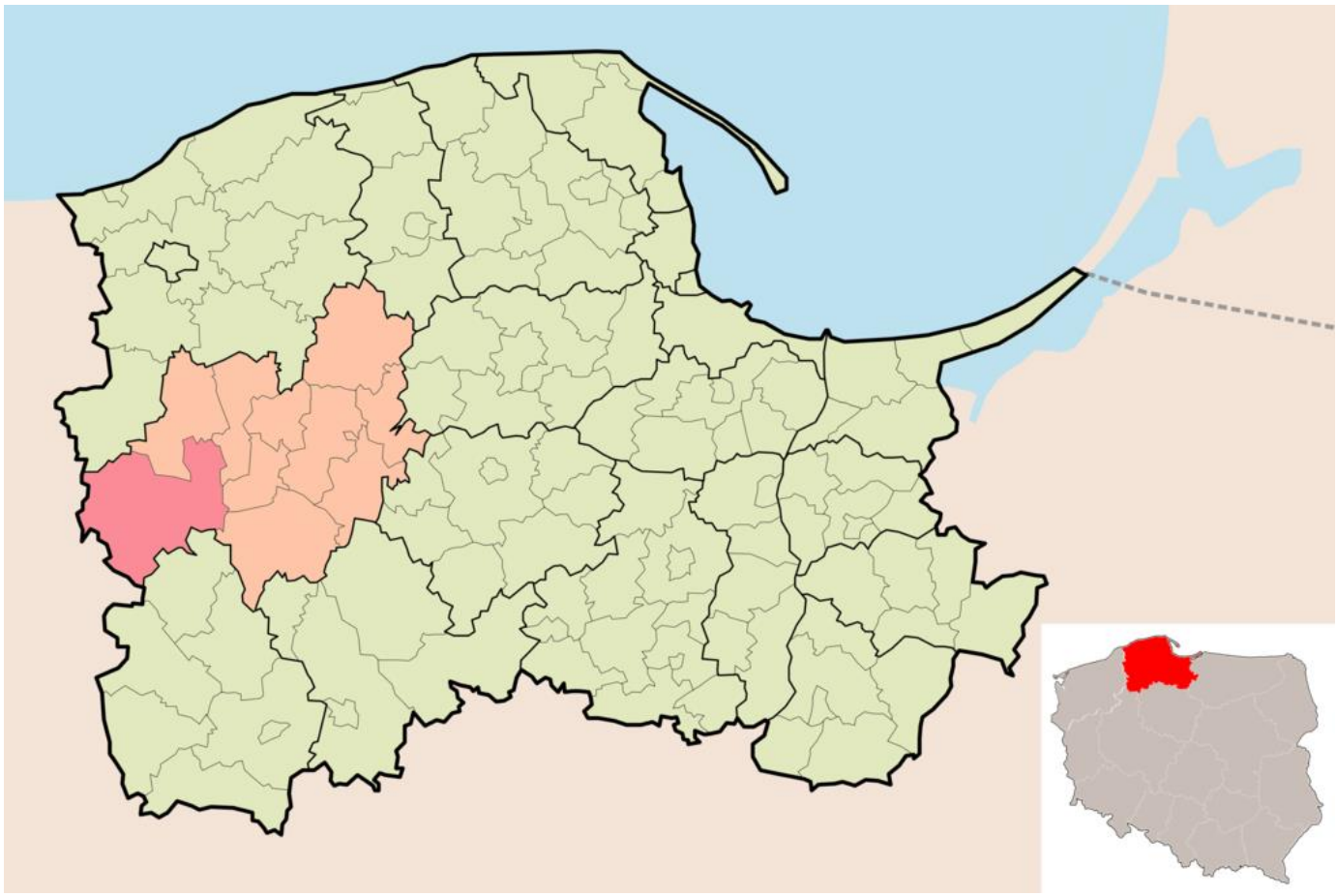
Miastko jest siedzibą gminy o tej samej nazwie. Na terenie gminy znajduje się 1 miasto i 33 wsie. W 2015 roku Miastko zamieszkiwało 10 7851 osób. Powierzchnia Miastka wynosi 5,682 km2, co stanowi 0,26% powierzchni powiatu bytowskiego. Miastko dzieli się na 6 osiedli – jednostek pomocniczych gminy:

- Osiedle Północne;
- Osiedle Nr 2;
- Osiedle Nr 3;
- Osiedle Nr 4;
- Osiedle Nr 5;
- Osiedle Nr 63.

Przez miasto przebiega droga krajowa nr 20, droga wojewódzka nr 206 oraz linia kolejowa Piła Główna-Ustka nr 405 (linia kolejowa została włączona do programu pn. „Rewitalizacja regionalnej linii kolejowej 405 na odcinku Szczecinek-Słupsk-Ustka wraz z przebudową układu torowego na stacjach Słupsk i Ustka”)[4].

[1] BDL GUS.
[2] Powierzchnia Geodezyjna Kraju (dane GUGIK).
[3] Wykaz sołectw, sołtysów oraz Osiedli, Przewodniczących Zarządów Osiedli, http://www.bip.miastko.pl/dokumenty/4481, dostęp 04.10.2016 r.
[4] Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko.

Rysunek 2. Lokalizacja Miastka na tle powiatu bytowskiego, województwa pomorskiego i Polski

Źródło: By Michiel1972 - Praca własna, CC BY 2.5, https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2429381

Tabela 2. Charakterystyka jednostek urbanistycznych na terenach mieszkaniowych

Obszar	Powierzchnia w km2	Udział % w powierzchni miasta	Liczba ludności	Udział % w ludności miasta	Ulice wchodzące w skład obszaru
A	0,28098	4,95	989	8,97	Bogusława X, Domowa, Gościnna, Krótka, Ks. Gen. Wituckiego, Przytulna, Rodzinna, Sąsiedzka, Słoneczna, Słupska, Sportowa
B	0,32184	5,67	393	3,56	Czereśniowa, Fabryczna, Łąkowa, Morelowa, Osiedle Ceglane, Owocowa, Sadowa, Wiśniowa
OBSZAR proponowany	**0,11614**	**2,04**	**1791**	**16,24**	**Gen. Wybickiego,**

Obszar	Powierzchnia w km2	Udział % w powierzchni miasta	Liczba ludności	Udział % w ludności miasta	Ulice wchodzące w skład obszaru
"C"					**Marszałka Piłsudskiego, Stolarska, Szewska, Tuwima**
D	0,11085	1,95	1431	12,98	Długa, Konopnickiej, Kowalska, Piastowska
E	0,18256	3,21	1399	12,69	Armii Krajowej, Bolesława Chrobrego, Kazimierza Wielkiego, Konstytucji 3-go Maja, Koszalińska, Królowej Jadwigi, Mickiewicza, Rybacka, Słowackiego
F	0,11233	1,98	401	3,64	Kazimierza Wielkiego, Mickiewicza, Szkolna, Zielona
G	0,04132	0,73	21	0,19	Mickiewicza
H	0,06773	1,19	187	1,70	Kazimierza Wielkiego, Kujawska, Podhalańska, Śląska
I	0,06703	1,18	453	4,11	Generała Maczka, Generała Sikorskiego, Kazimierza Wielkiego, Małopolska
J	0,33179	5,84	1634	14,82	Gawędy, Górna, Harcerska, Kaszubska, Kolejowa, Kwiatowa, Leśna, Pałucka, Podlaska, Polna, Przyjaciół, Skautów, Wieżowa
K	0,21898	3,86	1190	10,79	Dworcowa, Generała Maczka, Grunwaldzka, Kazimierza Wielkiego, Koszalińska, Młodzieżowa, Pomorska, Wielkopolska
L	0,33773	5,95	1078	9,78	Jaśminowa, Ogrodowa, Osiedle Niepodległości,

Obszar	Powierzchnia w km2	Udział % w powierzchni miasta	Liczba ludności	Udział % w ludności miasta	Ulice wchodzące w skład obszaru
					Wrzosowa
M	0,01346	0,24	54	0,49	Jeziorna
N	0,00502	0,09	4	0,04	Ogrodowa

Źródło: raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

Dla potrzeb przeprowadzenia delimitacji obszarów zdegradowanych wyodrębniono 14 jednostek urbanistycznych na terenach mieszkaniowych oznaczonych literami od A do N: jedną jednostkę pełniącą funkcję transportową (tory kolejowe wraz z dworcem i bocznicami), 9 jednostek zieleni miejskiej, 11 jednostek urbanistycznych przemysłowych, 2 jednostki stanowiące obszary usługowe. Posłużono się mapą zagospodarowania przestrzennego zgodnie z obowiązującym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Miastko wyznaczającego strukturę funkcjonalno-przestrzenną miasta.

Przy podziale na jednostki urbanistyczne uwzględniono bariery funkcjonalno-przestrzenne jakimi w mieście są: droga krajowa nr 20, droga wojewódzka 206, linia kolejowa 405, rzeka Studnica wraz z biegnącym wzdłuż niej obszarem Natura 2000 „Dolina Wieprzy i Studnicy".

Dla potrzeb wyznaczania jednostek posłużono się następującymi danymi referencyjnymi:

- plan miasta Miastko,
- punkty adresowe,
- ukształtowanie powierzchni i sieć wód powierzchniowych,
- obwody spisowe GUS,
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
- siec dróg i linii kolejowych,
- podział na osiedla administracyjne,
- granice działek ewidencyjnych.

W efekcie na podstawie zgromadzonych danych z wykorzystaniem programu Excel stworzono mapy w programie Quantum GIS obrazujące strukturę urbanistyczną Miastka oraz poszczególne elementy infrastruktury technicznej, a także podział miasta na obwody spisowe, ulice, osiedla administracyjne oraz informacje o ukształtowaniu terenu, wodach i środowisku przyrodniczym[5].

[5] Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko.

4. Charakterystyka Miasta Miastko

4.1. Podsystem społeczny

4.1.1. Demografia

Liczba ludności Miastka w ostatnich pięciu latach nieznacznie spadła, a tendencja spadkowa jest wyraźna wśród mieszkańców obu płci (za wyjątkiem wzrostu liczby kobiet w 2012 roku). Spadek liczby osób zamieszkujących Miastko wyniósł w latach 2011-2015 2,56%, co bardziej było widoczne w populacji mężczyzn (spadek o 3,17%), niż kobiet (1,97%). Ta rozbieżność doprowadziła do wzrostu współczynnika feminizacji ze 105 do 106 kobiet przypadających na 100 mężczyzn.

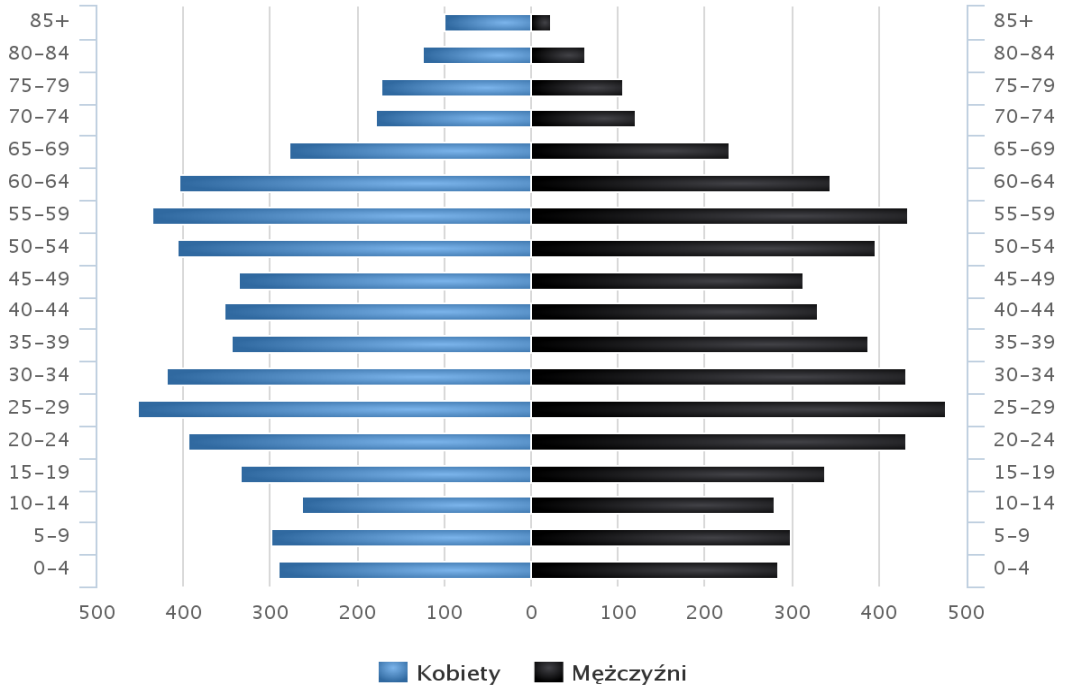
Tabela 3. Liczba ludności Miastka w latach 2011-2015 w podziale na płeć

Płeć	2011	2012	2013	2014	2015	przyrost
ogółem	11068	11051	10926	10866	10785	-2,56%
mężczyźni	5397	5370	5314	5284	5226	-3,17%
kobiety	5671	5681	5612	5582	5559	-1,97%

Źródło: BDL GUS

Średni wiek mieszkańców wynosi 38,7 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski[6]. Spośród pięcioletnich grup wieku przeważają osoby 25-29 lat. Największa nadwyżka kobiet nad mężczyznami występuje w przedziale 85+ (liczba kobiet w tym wieku – 213 jest o 326,00% większa od liczby mężczyzn – 50), natomiast dziewcząt w wieku 10-14 lat jest o 14,51% mniej niż chłopców (odpowiednio 442 i 517 osób).

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców Miastka, 2014

Źródło: BDL GUS

[6] http://www.polskawliczbach.pl/Miastko#demografia-w-pigułce#ixzz4M6DVc7xd, dostęp 04.10.2016 r.

61,4% mieszkańców Miastka jest w wieku produkcyjnym, 16,1% w wieku przedprodukcyjnym, a 22,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. W porównaniu do roku 2011 można zauważyć znaczne uszczuplenie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym oraz produkcyjnym oraz wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym. Świadczy to o ekonomicznym starzeniu się mieszkańców Miastka. Ta tendencja znajduje również odzwierciedlenie we współczynniku obciążenia demograficznego – liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym wzrosła w latach 2011-2015 z 54,1 do 62,9, natomiast proporcje wśród osób w wieku nieprodukcyjnym również uległy dynamicznej zmianie – ze 104,7 osoby w wieku poprodukcyjnym przypadającej na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym do 140,4.

Tabela 4. Udział ludności Miastka w poszczególnych funkcjonalnych grupach wieku w % oraz wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2011-2015

Funkcjonalne grupy wieku	2011	2012	2013	2014	2015
w wieku przedprodukcyjnym	17,1	16,9	16,8	16,4	16,1
w wieku produkcyjnym	64,9	64,1	63,0	62,2	61,4
w wieku poprodukcyjnym	18,0	19,0	20,2	21,4	22,5
ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	54,1	56,1	58,8	60,8	62,9
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	104,7	112,1	120,1	130,5	140,4
ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	27,7	29,6	32,1	34,4	36,7

Źródło: BDL GUS

Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym spadał na terenie gminy Miastko w latach 2011-2015. Szczególnie widoczny spadek był widoczny w 2015 roku, kiedy to bezrobotni zarejestrowani stanowili 13,54% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym (11,12% w przypadku mężczyzn i 16,39% - kobiet).

Tabela 5. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2011-2015

Płeć	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	17,90	17,54	17,76	16,88	13,54
mężczyźni	15,65	15,52	15,26	14,32	11,12
kobiety	20,51	19,89	20,67	19,87	16,39

Źródło: BDL GUS

4.1.2. Edukacja

W Miastku funkcjonują dwie szkoły podstawowe:

- Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Sportowymi (Mikołaj Kopernik);
- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Bolesława Chrobrego7.

Łącznie dysponowały one w 2015 roku 39 oddziałami, co stanowi wzrost o 6 oddziałów w stosunku do 2011 roku. W ostatnich latach rosła również liczba uczniów, osiągając w 2015 roku wartość 842 osób, natomiast w liczbie absolwentów nie widać wyraźnego trendu – wahała się w ostatnich pięciu latach od 104 do 149.

[7] http://www.polskawliczbach.pl/Miastko#lista-szkół-podstawowych#ixzz4M7aeIQiO, dostęp 4.10.2016 roku.

Tabela 6. Liczba szkół podstawowych, oddziałów, uczniów i absolwentów w Miastku w latach 2011-2015

Szkoły	2011	2012	2013	2014	2015
ogółem	2	2	2	2	2
oddziały w szkołach	33	32	32	34	39
uczniowie	742	683	708	744	842
absolwenci	139	149	116	132	104

Źródło: BDL GUS

Współczynniki skolaryzacji na poziomie szkół podstawowych spadły w ostatnich latach z poziomu przeszło 130 do niecałych 120. Oznacza to, że miasteckie szkoły są atrakcyjne nie tylko dla mieszkańców miasta, ale także osób spoza niego – w 2015 roku na 100 dzieci mieszkających w Miastku w grupie wieku określonej jako odpowiadająca poziomowi nauczania szkoły podstawowej przypadało 119,43 ucznia niezależnie od wieku (119,15 uczniów w wieku odpowiadającym temu poziomowi edukacji), co dowodzi, że w miasteckich podstawówkach uczą się również dzieci spoza miasta.

Tabela 7. Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe) w Miastku w latach 2011-2015

rok	2011	2012	2013	2014	2015
współczynnik skolaryzacji brutto	132,03	126,72	123,78	118,94	119,43
współczynnik skolaryzacji netto	130,07	122,26	122,03	117,51	119,15

Źródło: BDL GUS

W 2016 roku do egzaminu po szkole podstawowej przystąpiło w gminie Miastko 147 dzieci. Spośród nich 99 uczniów zdawało oprócz części pierwszej egzamin z języka obcego, a 47 – z języka niemieckiego. Ogólny wynik części pierwszej w gminie to 55%, z odchyleniem standardowym 19%. Wyższe wyniki uzyskiwali uczniowie z języka polskiego (średnio 64% z odchyleniem standardowym 19%), natomiast wyniki z matematyki były niższe (średnia 46%) i bardziej zróżnicowane (o czym świadczy odchylenie standardowe 24%).

Tabela 8. Wyniki sprawdzianu w Miastku w 2016 roku – część pierwsza

Liczba uczniów	Część pierwsza					
	Ogółem		język polski		matematyka	
	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %
147	55	19	64	19	46	24

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – Pracownia Ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych

Wyższe wyniki egzaminu uzyskali uczniowie, którzy wybrali język angielski (średnio 66% z odchyleniem standardowym 20%) niż niemiecki (odpowiednio 56% i 18%).

Tabela 9. Wyniki sprawdzianu w Miastku w 2016 roku – języki obce

Język angielski			Język niemiecki		
Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %
99	66	20	48	56	18

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – Pracownia Ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych

Edukację na poziomie gimnazjalnym uczniowie pobierają w Miastku w Gimnazjum z Oddziałami Mistrzostwa Sportowego im. Jana Pawła II. Jest to jedyna placówka w mieście, a dane na jej temat za 2015 rok nie są dostępne w GUS.

W ostatnich latach spadła liczba oddziałów (z 28 w 2011 roku do 24 w 2014 roku), uczniów (z 633 do 526), natomiast liczba absolwentów nie wykazuje wyraźnej tendencji.

Tabela 10. Liczba gimnazjów, oddziałów, uczniów i absolwentów w Miastku w latach 2011-2015

Szkoły	2011	2012	2013	2014
ogółem	1	1	1	1
oddziały w szkołach	28	26	25	24
uczniowie	633	589	542	526
absolwenci	181	206	185	167

Źródło: BDL GUS

Współczynniki skolaryzacji na poziomie szkół gimnazjalnych utrzymywały się na poziomie około 170 brutto i 160 netto, natomiast rokiem, w którym wartości te były najwyższe w ostatnim pięcioleciu był 2013 (odpowiednio 177,70 i 159,70). Oznacza to, że miasteckie szkoły są atrakcyjne nie tylko dla mieszkańców miasta, ale także osób spoza niego – w 2015 roku na 100 osób w wieku 13-15 lat mieszkających w Miastku przypadało 169,86 ucznia niezależnie od wieku (153,55 uczniów w wieku odpowiadającym temu poziomowi edukacji), co dowodzi, że w miasteckich gimnazjach uczą się również dzieci spoza miasta.

Tabela 11. Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo gimnazjalne) w Miastku w latach 2011-2015

rok	2011	2012	2013	2014	2015
współczynnik skolaryzacji brutto	171,08	175,82	177,70	173,60	169,86
współczynnik skolaryzacji netto	157,30	159,70	164,92	156,11	153,55

Źródło: BDL GUS

W 2016 roku do egzaminu po szkole podstawowej przystąpiło w gminie Miastko 173 dzieci. W części humanistycznej wyższe wyniki uzyskiwali uczniowie z języka polskiego (średnio 614% z odchyleniem standardowym 20%), natomiast wyniki z historii i wiedzy o społeczeństwie były niższe (średnia 52%) i mniej zróżnicowane (o czym świadczy odchylenie standardowe 16%).

Tabela 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – część humanistyczna

Język polski			Historia i wiedza o społeczeństwie		
Liczba uczniów	**Wynik średni w %**	**Odchylenie standardowe w %**	**Liczba uczniów**	**Wynik średni w %**	**Odchylenie standardowe w %**
173	61	20	173	52	16

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – Pracownia Ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych

Wyniki z części matematyczno-przyrodniczej były zdecydowanie niższe. Średni wynik z matematyki był o 20 punktów procentowych mniejszy niż z języka polskiego i wyniósł 41% przy wysokim odchyleniu standardowym o wartości 22%, świadczącym o znacznym zróżnicowaniu rezultatów poszczególnych uczniów. Również wynik z przedmiotów przyrodniczych był niższy niż w części humanistycznej i wyniósł 47% z odchyleniem standardowym 15%.

Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – część matematyczno-przyrodnicza

Matematyka			Przedmioty przyrodnicze		
Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %
173	41	22	173	47	15

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – Pracownia Ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych

Spośród gimnazjalistów większość wybrała na egzaminie język angielski – zdawało go 100 spośród 173 uczniów, a 30 decydowało się zdawać również poziom rozszerzony. Średnie wyniki na obu poziomach (57% na podstawowym i 60% na rozszerzonym) należy uznać za wysokie (zbliżone do tych z języka polskiego), natomiast odchylenia standardowe sięgające połowy średniej świadczą o znacznym zróżnicowaniu uzyskiwanych przez uczniów rezultatów.

Tabela 14. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – język angielski

Poziom podstawowy			Poziom rozszerzony		
Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %
100	57	25	30	60	27

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – Pracownia Ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych

Pozostałych 73 uczniów wybrało język niemiecki. Uzyskiwali niższe wyniki niż z języka angielskiego, a średnia na poziomie rozszerzonym (który wybrało 27 gimnazjalistów) była niższa niż ¼ (24% z odchyleniem standardowym 14%).

Tabela 15. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – język niemiecki

Poziom podstawowy			Poziom rozszerzony		
Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %	Odchylenie standardowe w %
73	51	17	27	24	14

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna – Pracownia Ds. Analiz Wyników Egzaminacyjnych

4.1.3. Mocne i słabe strony w sferze społecznej

Do najważniejszych mocnych stron Miastka w sferze społecznej należą:

- aktywnie działające organizacje pozarządowe;
- zróżnicowana oferta kształcenia ogólnego i zawodowego;
- istniejąca placówka lecznictwa szpitalnego oraz dobrze rozwinięta sieć podstawowej opieki zdrowotnej;
- dobra baza dydaktyczna;
- dobra diagnoza świadczenia biorców pomocy społecznej, ich potencjału, potrzeb i możliwości rozwiązań;
- funkcjonowanie placówek pomocowych: Środowiskowy Dom Samopomocy - placówki wsparcia dziennego;
- rozwój działań służących profilaktyce i rozwiązaniu problemów alkoholowych – Miejsko Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- istniejąca baza noclegowa dla bezdomnych;

- wykształcona kadra pedagogiczna świadcząca o wysokiej jakości usług edukacyjnych;
- jakość oferowanych usług zdrowotnych[8].

Słabe strony Miastka obejmują w sferze społecznej:

- wysokie, długotrwałe bezrobocie zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn;
- niskie środki w budżecie gminy na wkład własny do projektów unijnych i programów rządowych;
- niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i socjalnych;
- niska świadomość zdrowotna i ekologiczna mieszkańców: wiąże się to ze zwiększoną zachorowalnością na nowotwory (płuc, jelita grubego);
- brak żłobków;
- zbyt małe wykorzystanie możliwości pozyskiwania środków pozabudżetowych na statutową działalność szkół i placówek oświatowych przez szkoły;
- słaba integracja społeczności lokalnej;
- ograniczony dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych;
- zbyt mała liczba programów profilaktycznych dla poszczególnych grup wiekowych;
- bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych;
- zbyt mały zakres wykorzystywania TIK w procesie kształcenia;
- pogłębiające się problemy społeczne i występowanie zjawisk marginalizacji społecznej;
- brak organizacji i stowarzyszeń działających na rzecz promocji zdrowia[9].

4.1.4. Wskaźniki ze sfery społecznej decydujące o wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

W sferze społecznej pod względem wskaźników obligatoryjnych negatywnie wyróżniają się obszary:

- „E" – gdzie liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności w 2012 r. wynosiła 136,53, przy średniej dla miasta 97,74;
- „J" – gdzie udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym wynosił w 2012 r. 9,29%, przy średniej dla Miastka 7,86%;
- „F" – gdzie liczba przestępstw na 1 tys. ludności wyniosła w 2012 r. 47,38, podczas gdy średnia miejska – 25,89;
- „E" – gdzie liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności wynosiła w 2012 r. 85,78 – więcej niż wynosząca 6,3 średnia dla miasta.

OBSZAR proponowany "C" przekraczał wartość średnią w przypadku tego ostatniego wskaźnika.

[8] Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025.
[9] Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025.

Tabela 16. Wskaźniki obligatoryjne w sferze społecznej

Wskaźniki	Liczba osób korzystających z zasiłków pomocy społecznej na 1 tys. ludności. Stan na 2012 r.	Udział długotrwale bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym. Stan na 2012 r.	Liczba przestępstw na 1 tys. ludności. Stan na 2012 r.	Liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności. Stan na 2012 r.
Wartość dla obszarów objętych wsparciem	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**
OBSZAR "A"	61,68	7,35	15,17	20,22
OBSZAR "B"	99,24	7,48	20,36	76,34
OBSZAR proponowany "C"	**96,59**	**7,65**	**15,08**	**55,83**
OBSZAR "D"	99,23	7,68	20,27	34,94
OBSZAR "E"	136,53	8,91	47,18	85,78
OBSZAR "F"	104,74	6,27	47,38	74,81
OBSZAR "G"	-----	-----	-----	-----
OBSZAR "H"	21,39	3,33	26,74	0,00
OBSZAR "I"	119,21	8,70	37,53	22,08
OBSZAR "J"	98,53	9,29	15,91	73,44
OBSZAR "K"	117,65	8,99	42,02	50,42
OBSZAR "L"	39,89	6,57	12,99	9,28
OBSZAR "M"	-----	-----	-----	-----
OBSZAR "N"	-----	-----	------	----
Średnia wartość dla województwa	**52,9**	**2,4**	**27,7**	**6,3**
Średnia wartość dla miasta	97,74	7,86	25,89	50,86

Źródło: Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

W sferze społecznej pod względem wskaźników fakultatywnych negatywnie wyróżniają się obszary:

- „D" – gdzie wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodziny w 2014 roku wynosiła 3 618,61 zł;
- „G" – gdzie liczba wydanych zaświadczeń uprawniających do otrzymania pomocy w naturze w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiła w 2014 roku 142,86;
- „F" – gdzie liczba korzystających z pozostałych świadczeń pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wyniosła w 2014 roku 12,66;
- „C" – gdzie liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiła w 2014 roku 67,32;
- „E" – gdzie liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców wynosiła w 2012 roku 15,01.

OBSZAR proponowany "C" wykazywał się wysokimi wartościami wskaźników, a w przypadku liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w 2014 roku osiągnął najwyższą wartość w mieście.

Tabela 17. Wskaźniki fakultatywne w sferze społecznej

Wskaźniki	Wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodziny 2014 w zł	Liczba wydanych zaświadczeń uprawniających do otrzymania pomocy w naturze 2014 w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Liczba korzystających z pozostałych świadczeń pomocy społecznej 2014 w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych 2014 w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Liczba osób korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego 2012 w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców
OBSZAR "A"	2 398,32	28,48	2,11	54,85	4,04
OBSZAR "B"	3 131,15	95,35	4,89	61,12	5,09
OBSZAR proponowany "C"	**2 866,06**	**54,56**	**8,71**	**67,32**	**13,96**
OBSZAR "D"	3 618,61	27,54	7,77	45,90	6,29
OBSZAR "E"	3 230,01	53,29	9,62	61,44	15,01
OBSZAR "F"	3 441,11	60,76	12,66	48,10	14,96
OBSZAR "G"	3 162,00	142,86	---	---	---
OBSZAR "H"	2 280,00	11,24	0,00	22,47	0,00
OBSZAR "I"	3 266,38	38,29	11,26	45,05	8,83
OBSZAR "J"	3 522,75	41,36	7,41	55,56	10,40
OBSZAR "K"	2 679,94	58,77	12,10	53,59	8,40
OBSZAR "L"	2 318,38	5,69	3,79	26,54	2,78
OBSZAR "M"	1 148,00	-----	-----	-----	-----
OBSZAR "N"	----	-----	----	-----	-----

Źródło: Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

4.2. Podsystem gospodarczy

4.2.1. Pracujący

Liczba pracujących ogółem w Miastku w latach 2011-2015 wzrosła z 2197 do 2314 osób. Tendencja tego wzrostu była nieregularna, dlatego warto przyjrzeć się pracującym w rozbiciu na płeć. Wśród kobiet wzrost zatrudnienia był szczególnie widoczny i wyniósł w latach 2011-2015 blisko 20%. W przypadku mężczyzn spadek był mniejszy (-8,40%), a trend nie występował (w roku 2013 pracowało o 5 mężczyzn więcej niż w 2012).

Tabela 18. Pracujący w głównym miejscu pracy w Miastku w latach 2011-2015

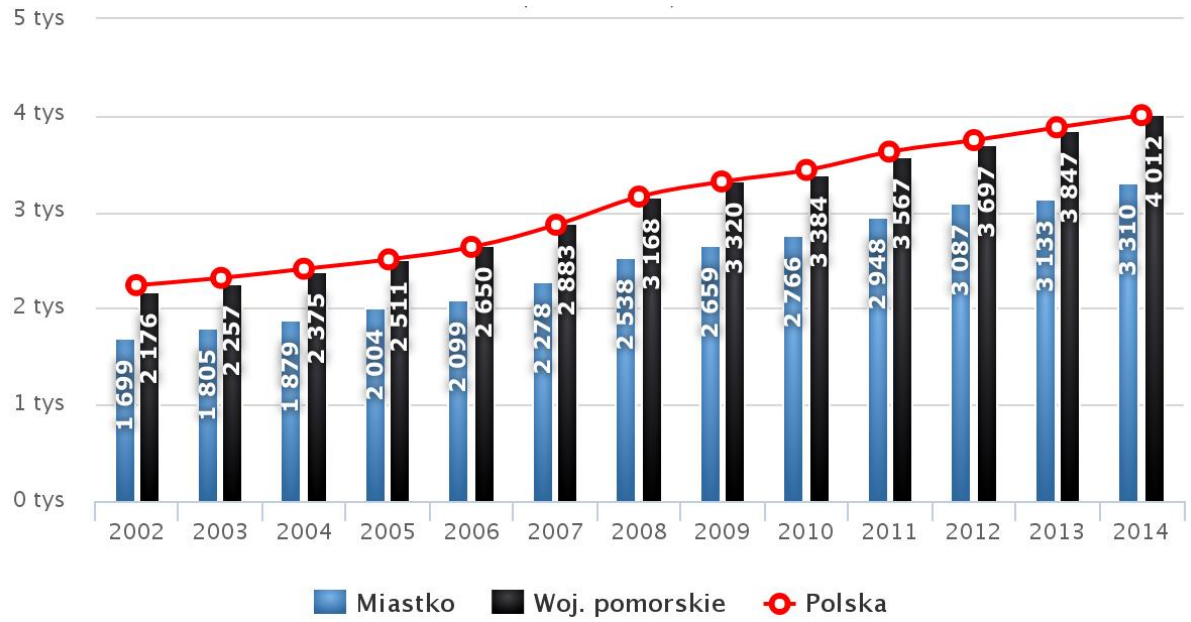
Płeć	2011	2012	2013	2014	2015	przyrost
ogółem	2197	2176	2304	2281	2314	5,33%
mężczyźni	1131	1103	1108	1063	1036	-8,40%
kobiety	1066	1073	1196	1218	1278	19,89%

Źródło: BDL GUS

4.2.2. Przeciętne wynagrodzenie

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w Miastku wynosi 3310,32 zł, co odpowiada 82,70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce[10]. Widoczny dodatni trend wartości wynagrodzeń w Polsce i w województwie pomorskim jest obserwowany również w Miastku. W przeciwieństwie do województwa, dla którego wartość wynagrodzeń jest zbliżona do tej dla całego kraju, w mieście są one od 2008 roku o kilkanaście procent niższe.

Rysunek 3. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł w Miastku w latach 2002-2014

Źródło: www.polskawliczbach.pl

[10] http://www.polskawliczbach.pl/Miastko#rynek-pracy#ixzz4MCaHaD6a, dostęp 5.10.2016 roku.

4.2.3. Podmioty gospodarki narodowej

Zjawisko przedsiębiorczości można zobrazować badając liczbę podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na określoną liczbę mieszkańców (w szczególności w wieku produkcyjnym).

W latach 2011-2015 wskaźniki obrazujące liczbę podmiotów gospodarki narodowej rosły, za wyjątkiem osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (na 100 mieszkańców przypadało ich niecałe 80, natomiast na 100 osób w wieku produkcyjnym przeszło 12). Na 10 tys. mieszkańców miasta przypadało od 1024,34 podmiotów wpisanych do rejestru REGON do 1057,02 w 2015 roku. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców przyrost w ostatnich pięciu latach wyniósł 8,94%, na co złożył się wzrost przedsiębiorczości i starzenie się społeczeństwa.

Również w przypadku podmiotów niekomercyjnych zauważalny jest wzrost (choć niestabilny). W przeliczeniu na 1000 mieszkańców działało ich w Miastku około 2,7.

Tabela 19. Podmioty wpisane do rejestru REGON, osoby fizyczne prowadzące działalność oraz fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na liczbę mieszkańców Miastka (w wieku produkcyjnym) w latach 2011-2015

Zakres przedmiotowy	2011	2012	2013	2014	2015
podmioty wpisane do rejestru REGON na 10 tys. ludności	1025,48	1024,34	1030,57	1043,62	1057,02
podmioty na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym	158,03	159,86	163,69	167,78	172,15
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 1000 ludności	78,79	77,55	77,52	77,95	78,81
osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym	12,14	12,10	12,31	12,53	12,84
fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1000 mieszkańców	2,62	2,62	2,75	2,67	2,69

Źródło: BDL GUS

4.2.4. Mocne i słabe strony w sferze gospodarczej

Do najważniejszych mocnych stron Miastka w sferze gospodarczej należą:

- korzystne rozwiązania komunikacyjne i rozwinięta sieć drogowa oraz kolejowa sprzyjająca dostępności regionu i rozwojowi przedsiębiorczości;
- duża liczba firm przemysłu drzewnego;
- brak napływu na rynek dużych grup bezrobotnych z restrukturyzowanych dużych zakładów pracy;
- znaczne zasoby niewykorzystanej siły roboczej;
- duże zasoby naturalne, kulturalne dające możliwość usług turystycznych[11].

Słabe strony Miastka obejmują w sferze gospodarczej:

- wysoka stopa bezrobocia oraz wysoki odsetek osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku;
- problem długotrwałego bezrobocia i mała aktywność osób długotrwale bezrobotnych;
- brak nawyku przedsiębiorczości wśród osób starszych i wśród młodzieży;
- peryferyjne usytuowanie gminy względem województwa z dala od dużych ośrodków;

[11] Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025.

- sezonowość pracy w gminie i niski poziom zarobków;
- problemy z zatrudnieniem: brak ofert pracy dla bezrobotnych kobiet, niedostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do potrzeb rynku pracy.

4.2.5. Wskaźniki ze sfery gospodarczej decydujące o wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

W sferze gospodarczej pod względem wskaźników obligatoryjnych negatywnie wyróżniają się obszary:

- „C" – gdzie odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności był w 2012 r. najwyższy – 25,07%, przy średniej dla miasta 18,68;
- „L" – gdzie liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w 2012 r. była najniższa – 4,92, przy średniej dla Miastka 7,79;
- „E" – gdzie odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił w 2012 r. 30,15% – więcej niż wynosząca 20,78% średnia dla miasta.

OBSZAR proponowany "C" przekraczał wartość średnią w przypadku pierwszego i trzeciego wskaźnika.

Tabela 20. Wskaźniki obligatoryjne w sferze gospodarczej

Wskaźniki	Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Stan na 2012 r.	Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób. Stan na 2012 r.	Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych. Stan na 2012 r.
Wartość dla obszarów objętych wsparciem	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**	**odchylenie poniżej wartości referencyjnej**	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**
OBSZAR "A"	15,47	5,06	20,88
OBSZAR "B"	11,45	8,14	26,83
OBSZAR proponowany "C"	**25,07**	**7,59**	**22,29**
OBSZAR "D"	21,38	5,52	23,02
OBSZAR "E"	24,73	9,15	30,15
OBSZAR "F"	19,70	9,23	16,13
OBSZAR "G"	----	-----	-----
OBSZAR "H"	11,76	10,16	25,00
OBSZAR "I"	17,00	10,15	25,58
OBSZAR "J"	14,87	6,92	17,95
OBSZAR "K"	18,15	12,18	19,51
OBSZAR "L"	10,20	4,92	11,86
OBSZAR "M"	----	------	------
OBSZAR "N"	-----	-----	------
Średnia wartość dla województwa	**16,4**	**11,6**	**28,3**
Średnia wartość dla miasta	18,68	7,79	20,78

Źródło: Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

W sferze gospodarczej pod względem wskaźników fakultatywnych negatywnie wyróżniają się obszary:

- „N" – gdzie wielkość dochodów gminy Miastko z tyt. podatku od nieruchomości w 2013 roku była najniższa – 500,00 zł;
- „L" – gdzie średnia wysokość należnego podatku dochodowego w 2013 roku była najniższa i wynosiła 758,88 zł;
- „F" – gdzie średnia wartość gruntu w 2013 roku wynosiła 275 000,00 zł/ha.

OBSZAR proponowany "C" plasował się w środku stawki.

Tabela 21. Wskaźniki obligatoryjne w sferze gospodarczej

Wskaźniki	Wielkość dochodów gminy Miastko z tyt. podatku od nieruchomości 2013 w zł	Średnia wysokość należnego podatku dochodowego 2013 w zł	Średnia wartość gruntu w analizowanym obszarze 2013 zł/ha
OBSZAR "A"	115 091,00	1 734,80	286 363,64
OBSZAR "B"	88 328,00	3 291,63	312 500,00
OBSZAR proponowany "C"	**328 212,00**	**1 296,59**	**310 000,00**
OBSZAR "D"	353 936,00	1 481,57	312 500,00
OBSZAR "E"	696 586,00	1 671,27	344 444,44
OBSZAR "F"	262 205,00	3 721,70	275 000,00
OBSZAR "G"	25 508,00	1 464,52	250 000,00
OBSZAR "H"	48 992,00	2 151,06	287 500,00
OBSZAR "I"	117 771,00	1 909,10	312 500,00
OBSZAR "J"	485 588,00	2 591,99	284 615,38
OBSZAR "K"	1 121 369,00	1 597,83	325 000,00
OBSZAR "L"	379 283,00	758,88	325 000,00
OBSZAR "M"	160 740,00	1 426,32	250 000,00
OBSZAR "N"	500,00	1 281,47	300 000,00

Źródło: Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

4.3. Podsystem przestrzenny

Warunki mieszkaniowe

Od 2013 roku w Miastku są 966 budynki mieszkalne (i mieszkalno-usługowe jeśli posiadają jedno mieszkanie). Warunki mieszkaniowe w latach 2011-2015 ulegały ciągłej poprawie – rosła przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania z 69,90 m^2 w 2011 roku do 70,80 m^2 w 2015 roku, a jeszcze szybciej przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę, która w 2013 roku przekroczyła 21 m^2. Wzrastał wskaźnik liczby mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców, który w 2014 roku przekroczył 300, co świadczy o coraz lepszym zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych. Liczba izb w mieszkaniach nie ulegała znacznym zmianom, oscylując wokół 3,90, natomiast rokrocznie spadała liczba osób przypadająca na jedną izbę.

Tabela 22. Warunki mieszkaniowe w Miastku w latach 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
budynki mieszkalne	962	961	966	966	966
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	69,90	70,00	70,40	70,50	70,80
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	20,80	20,80	21,10	21,20	21,50
mieszkania na 1000 mieszkańców	296,94	297,43	299,65	301,18	303,46
przeciętna liczba izb w 1 mieszkaniu	3,89	3,89	3,90	3,90	3,91
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,37	3,36	3,34	3,32	3,30
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,87	0,86	0,86	0,85	0,84

Źródło: BDL GUS

Zasób mieszkaniowy

Łączny zasób mieszkaniowy w Miastku od 2013 roku wynosi 3 587 mieszkań z 13 301 izbami o łącznej powierzchni 228 245 m^2. Średnio izba ma 17,16 m^2, a mieszkanie – 63,63 m^2. W poprzednich latach (2011 i 2012) zasób wynosił 3 582 mieszkania z 13 274 izbami o łącznej powierzchni 227 372 m^2, co przekładało się na średnią powierzchnię izby 17,13 m^2, a mieszkania – 63,48 m^2, a więc zanotowano wzrost zasobu mieszkaniowego, przy czym oddane do użytkowania mieszkania były przestronniejsze niż przeciętnie w mieście.

Tabela 23. Zasób mieszkaniowy w Miastku w latach 2011-2015

Zasoby mieszkaniowe wszystkie	2011	2012	2013	2014	2015
mieszkania	3 582	3 582	3 587	3 587	3 587
izby	13 274	13 274	13 301	13 301	13 301
powierzchnia użytkowa mieszkań (m^2)	227 372	227 372	228 245	228 245	228 245

Źródło: BDL GUS

4.3.1. Mocne i słabe strony w sferze przestrzennej

Do najważniejszych mocnych stron Miastka w sferze przestrzennej należą:

- rozbudowany system komunikacyjny: skrzyżowanie dróg krajowych (nr 20 i 21) i linia kolejowej nr 405;
- zasoby naturalne: duże zasoby drewna, czyste środowisko, duża ilość lasów i jezior;
- nowoczesna oczyszczalnia ścieków;
- uregulowana gospodarka odpadami[12].

[12] Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025.

Słabe strony Miastka obejmują w sferze przestrzennej:

- zły stan dróg gminnych i powiatowych;
- mała ilość uzbrojonych terenów przemysłowych;
- słabo rozwinięta sieć ciepłownicza;
- słabo rozwinięta sieć gazowa (mała liczba przyłączy do sieci gazowych)[13].

4.3.2. Wskaźniki ze sfery przestrzennej decydujące o wyborze obszaru zdegradowanego i rewitalizacji

W sferze przestrzennej pod względem wskaźników obligatoryjnych negatywnie wyróżniają się obszary:

- „I" – gdzie udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 w ogólnej ich liczbie był w 2011 r. najwyższy – 89,74%, przy średniej dla miasta 40,79%;
- „D" – gdzie przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę w m^2 w 2011 r. była najniższa – 16,74, przy średniej dla Miastka 19,80.

OBSZAR proponowany "C" przekraczał wartość średnią w przypadku obu wskaźników znajdował się na trzecim miejscu.

Tabela 24. Wskaźniki obligatoryjne w sferze przestrzennej

Wskaźniki	Udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 w ogólnej ich liczbie. Stan na 2011 r.	Przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę (m^2). Stan na 2011 r.
Wartość dla obszarów objętych wsparciem	**odchylenie powyżej wartości referencyjnej**	**odchylenie poniżej wartości referencyjnej**
OBSZAR "A"	30,58	22,27
OBSZAR "B"	19,05	26,18
OBSZAR proponowany "C"	**75,61**	**16,97**
OBSZAR "D"	58,62	16,74
OBSZAR "E"	85,42	18,78
OBSZAR "F"	39,22	25,48
OBSZAR "G"	------	19,05
OBSZAR "H"	23,68	33,31
OBSZAR "I"	89,74	23,31
OBSZAR "J"	33,85	21,32
OBSZAR "K"	73,44	20,32
OBSZAR "L"	14,29	16,75
OBSZAR "M"	-------	20,56
OBSZAR "N"	-------	27,50
Średnia wartość dla województwa	42,3	23,0
Średnia wartość dla miasta	**40,79**	**19,80**

Źródło: Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

[13] Strategia rozwoju miasta i gminy Miastko na lata 2015-2025.

W sferze przestrzennej pod względem wskaźników fakultatywnych negatywnie wyróżnia się obszar „C" – gdzie zarówno odsetek dróg gminnych wymagających remontu w ogóle dróg gminnych na terenie miasta w 2014 r., jak i odsetek dróg gminnych wymagających remontu w drogach gminnych na danym obszarze w 2014 r. były najwyższe (odpowiednio 4,30% i 93,67%).

Tabela 25. Wskaźniki fakultatywne w sferze przestrzennej

Wskaźniki	Odsetek dróg gminnych wymagających remontu w ogóle dróg gminnych na terenie miasta. Stan na 2014 r.	Odsetek dróg gminnych wymagających remontu w drogach gminnych na danym obszarze. Stan na 2014 r.
OBSZAR "A"	4,19	16,15
OBSZAR "B"	3,70	77,24
OBSZAR proponowany "C"	**4,30**	**93,67**
OBSZAR "D"	2,40	85,89
OBSZAR "E"	4,00	44,53
OBSZAR "F"	3,86	52,98
OBSZAR "G"	0,00	0,00
OBSZAR "H"	2,88	37,00
OBSZAR "I"	1,50	88,41
OBSZAR "J"	4,22	18,63
OBSZAR "K"	2,80	66,80
OBSZAR "L"	3,76	59,80
OBSZAR "M"	2,70	90,18
OBSZAR "N"	0,00	0,00

Źródło: Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko

4.4. Podsumowanie

W wyniku przeprowadzonej delimitacji proponowany do objęcia programem rewitalizacji obszar na terenie miasta Miastko to obszar oznaczony symbolem „C" obejmujący ulice: Gen. Wybickiego, Marszałka Piłsudskiego, Stolarską, Szewską, Tuwima. O wyborze tego obszaru zdecydowały następujące czynniki:

- wartość wskaźników obligatoryjnych we wszystkich podsystemach spełniające kryteria delimitacji wg wytycznych RPO WP 2014-2020;
- możliwość realizacji zadań z zakresu społecznego i infrastrukturalnego zgodnych odpowiednio z Osią 6 - Integracja i Osią 8 – Konwersja RPO WP 2014-2020 tylko na tym obszarze. W pozostałych analizowanych obszarach gmina Miastko może realizować tylko działania społeczne zgodne z Osią 6 – Integracja, ponieważ nie dysponuje gruntami i obiektami umożliwiającymi prowadzenie działań zespolonych z Osią 8 – Konwersja;
- obszary B, D, E, F, I, J, cechujące się w podsystemie społecznym, gospodarczym i przestrzennym preferowanymi wartościami wskaźników wyższymi od obszaru C zostaną objęte wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach realizacji zadań własnych i przygotowania wniosku na realizację projektu w ramach Osi 6 – Integracja. Realizacja na tych obszarach lokalnego programu rewitalizacji dublowałaby działania prowadzone samodzielnie przez MGOPS;
- na wybranym obszarze swoją lokalizację mają: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Sprawni Inaczej", Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej Noclegownia dla osób bezdomnych, Bank Żywności, strategiczni partnerzy niezbędni dla realizacji lokalnego programu rewitalizacji;

- jest to obszar peryferyjny poza centrum miasta, na którym obok zadań społecznych niezbędne jest poprowadzenie zespolonych działań infrastrukturalnych związanych z zagospodarowaniem obszarów i przebudową niszczejącej istniejącej infrastruktury po zlokalizowanym tu zakładzie produkcyjnym[14].

[14] *Raport dotyczący delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko.*

5. Zasięgi przestrzenne obszaru do rewitalizacji wraz z ich charakterystyką

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji wskazano jednostkę urbanistyczną „C" jako obszar, dla którego konieczne jest podjęcie działań rewitalizacyjnych. Na wyznaczonym terenie występuje nagromadzenie problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych, które można potwierdzić analizując wskaźniki we wszystkich tych podsystemach i porównując je ze średnią miasta lub województwa. Stan kryzysowy w jednostce urbanistycznej „C" potwierdzony został również poprzez badania ankietowe oraz spotkania konsultacyjne.

Obszar objęty działaniami rewitalizacyjnymi zamieszkuje 1791 osób, co stanowo 16,24% ludności miasta oraz zajmuję powierzchnię 0,12 km², co stanowi 2,04% powierzchni miasta. W skład obszaru wchodzi pięć ulic: Gen. Wybickiego, Marszałka Piłsudskiego, Stolarska, Szewska oraz Tuwima.

5.1. Podsystem społeczny

Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców jest jednym ze wskaźników pokazujących stan kryzysowy w sferze społecznej. Obrazuje ona poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze do rewitalizacji. W 2012 roku w jednostce urbanistycznej „C" wartość tego wskaźnika wynosiła 96,59 i była wyższa niż średnia dla województwa - 97,74.

Kolejnym elementem negatywnie wpływającym na podsystem społeczny jest odsetek osób długotrwale zarejestrowanych w Urzędzie Pracy w stosunku do osób w wieku produkcyjnym. W obszarze „C" wskaźnik ten wynosi 7,65 co jest wartością nieznacznie niższą niż średnia całego miasta ale wyższą niż średnia wartość dla województwa. Długotrwałe (powyżej 1 roku) pozostawanie bez pracy ma istotny wpływ na jakość życia – pojawia się poczucie marginalizacji i wykluczenia społecznego. Może to nasilać występowanie zjawisk patologicznych (np. nadużywania alkoholu). Jedną z przyczyn, która zniechęca do podjęcia pracy są niskie pensje oferowane przez lokalnych pracodawców.

Mimo, iż liczba przestępstw w przeliczeniu na 1 tysiąc ludności na wybranym do rewitalizacji obszarze jest niższa (15,08) niż średnia wartość tego wskaźnika dla miasta (25,89) czy województwa (27,7), to części mieszkańców towarzyszy niski poziom poczucia bezpieczeństwa. Sygnalizują oni uczucie dyskomfortu podczas spotkań z osobami młodymi będącymi pod wpływem alkoholu. Wśród działań, których podjęcie pomogłoby zmienić sytuację proponuje się utworzenie świetlicy osiedlowej i zapewnienie w niej dostosowanych do wieku różnorodnych zajęć, która umożliwiłaby spożytkowanie energii osób młodych. Mieszkańcy zwracają również uwagę na konieczność zwiększenia liczby i zasięgu patroli policji, a także na potrzebę objęcia monitoringiem miejskim obszaru do rewitalizacji. Wyróżniającym obszar „C" wskaźnikiem jest liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w przeliczeniu na 10 tys. ludności - wynosi ona 55,83. W porównaniu do średniej dla miasta jest to wartość o 9,84% wyższa.

W przeznaczonym do rewitalizacji obszarze zidentyfikowano problem wykluczenia z życia społecznego części grup mieszkańców. Seniorzy oraz dzieci i młodzież szczególnie narażeni są na negatywne konsekwencje nie zapewnienia im zaspokojenia wszystkich potrzeb. Na obszarze „C" nie są zlokalizowane punkty, które umożliwiałyby zaaranżowanie czasu wolnego osób starszych – domu dziennego pobytu czy świetlicy. Brakuje również oferty skoncentrowanej na potrzebach dzieci i młodzieży – nie są dostępne zajęcia sportowe czy rekreacyjne, nie funkcjonuje miejsce, do którego można przybyć po zajęciach szkolnych.

Kolejnym problemem zidentyfikowanym na postawie spotkań warsztatowych jest wykluczenie zawodowe, na które narażone są młode matki zmagające się

z niedostateczną dostępnością placówek opieki nad dziećmi – na obszarze „C" postuluje się utworzenie klubu dziecięcego lub żłobka.

Mieszkańcy negatywnie oceniają również poziom zaangażowania w działalność lokalną i stopień integracji różnych grup na obszarze do rewitalizacji. Mimo istniejącej oferty kulturalnej część osób nie bierze aktywnego udziału w organizowanych wydarzeniach. Obserwowana jest niewielka chęć dbania o dobro wspólne, ogólnodostępną przestrzeń. Brak poczucia własności skutkuje licznymi dewastacjami np. klatek w blokach. Na spotkaniach konsultacyjnych zasygnalizowany został również wyraźny brak lokalnych liderów - osób, które swoim działaniem inspirowałyby innych. Pomimo istnienia organizacji pozarządowych, tylko ich niewielka część stara się włączyć w swoje aktywności mieszkańców.

Mały stopień zaangażowania mieszkańców w życie publiczne ma również swoje odzwierciedlenie w przeprowadzonym badaniu CATI. Respondenci zapytani o chęć włączenia się w działania podejmowane na rzecz poprawy życia w miejscu zamieszkania w większości udzielili odpowiedzi negatywnej (89,58%). Chęć aktywności w tym zakresie wykazało 10,42% ankietowanych.

Negatywnie na jakość życia wpływają również brak zlokalizowania na tym terenie placówki podstawowej opieki zdrowotnej – lekarza pierwszego kontaktu.

Kolejnym wskaźnikiem w podsystemie społecznym jest wielkość zasiłków pomocy rodzinie w przeliczeniu na rodziny. W 2014 roku wypłacono 2 866, 06 zł co było wartością o 15,08 zł wyższą niż średnia dla całego miasta.

Warto również zwrócić uwagę na problemy zidentyfikowane podczas badania CATI. Za najrzadziej występujący lub najmniej dotkliwy problem uznano wandalizm (76,00%), niedostateczny dostęp do Internetu (76,00%) oraz starzenie się społeczeństwa (76,00%). Problemy związane z alkoholizmem (12,00%), bezdomnością (10,00%) i bezrobociem (10,00%) otrzymały najwyższy odsetek wskazań odpowiedzi „wysokie natężenie".

Warto zauważyć, że na terenie przeznaczonym do rewitalizacji swoją lokalizację mają: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Sprawni Inaczej", Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej Noclegowania dla osób bezdomnych oraz Bank Żywności. Wszystkie te podmioty mogą być strategicznymi partnerami przy wdrażaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

5.2. Podsystem gospodarczy

Do opisania stanu podsystemu gospodarczego w obszarze C posłużono się kilkoma wskaźnikami, które obrazują istniejącą sytuację w odniesieniu do całego miasta czy województwa.

Kondycję systemu gospodarczego opisuje wysoki w stosunku do średniej wartości dla województwa odsetek osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. We wskazanym obszarze wyniósł on 25,07% i był również o 6,39 punktu procentowego wyższy niż średnia wartość dla miasta. Zjawisko to obserwowane w długim horyzoncie czasowym może doprowadzić do nadmiernego obciążenia demograficznego i negatywnie oddziaływać na stan lokalnego rynku pracy.

Kolejnym elementem, który określa stan sfery gospodarczej w Miastku jest liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej w przeliczeniu na 100 osób. W jednostce urbanistycznej „C" w 2012 roku wskazany odsetek był równy 7,59, co oznaczało, że jest to wynik negatywnie odchylający się od przeciętnej wartości dla miasta i województwa.

Odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym lub poniżej w ogólnej liczbie bezrobotnych jest kolejnym wskaźnikiem, który uzasadnia wybór jednostki urbanistycznej „C" jako obszaru do rewitalizacji. W 2012 roku wskaźnik ten był niższy

(22,29) niż średnia dla województwa (28,3), ale wyższy niż średnia wartość dla miasta (20,78). Z problemem niedoboru miejsc pracy zmagają się nie tylko osoby o niskich kwalifikacjach zawodowych, ale również osoby posiadające wyższe wykształcenie. Podczas spotkań konsultacyjnych wskazywano na niewielką ofert pracy satysfakcjonujących zarówno finansowo, jak i pod względem możliwości rozwoju zawodowego.

Kondycję podsystemu gospodarczego opisuje również wielkość podatku dochodowego od osób fizycznych na 1 mieszkańca. W 2013 roku omawiany wskaźnik był w obszarze „C" o ponad 580 zł niższy niż średnia gminna. Pokazuje to, że mieszkańcy obszaru do rewitalizacji osiągają średnio niższe dochody niż osoby w innych częściach gminy.

Istotnym elementem, powiązanym z podsystemem gospodarczym jest przeciętna hipotetyczna wartość ziemi pokazująca atrakcyjność gruntu w gminie. Oszacowano, że średnia wartość ziemi w Miastku wynosi około 298 244 zł za ha. W przypadku jednostki urbanistycznej „C" wskazana wartość jest znacznie niższa, wynosi 310 000 zł za ha.

5.3. Podsystem przestrzenny

Pierwszym wskaźnikiem opisującym problemy w podsystemie przestrzennym jest udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed 1970 rokiem w ogólnej ich liczbie. W 2011 r. omawiany wskaźnik w jednostce urbanistycznej „C" był odpowiednio o 78,73% i o 85,36% wyższy niż średnia wartość dla województwa i dla miasta.

Dominującym typem budynków na tym terenie są budynki wielorodzinne, których stan techniczny nie zawsze jest uznawany za zadowalający. Zniszczone i zabrudzone elewacje, a także zdewastowane klatki schodowe zmniejszają estetykę przestrzeni i wpływają na obniżenie jakości życia.

Kolejnym elementem świadczącym o kryzysie w podstrefie przestrzennej jest mniejsza niż w mieście oraz w województwie przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę. W 2011 r. w wybranym do rewitalizacji obszarze wartość ta wynosiła 16,97 m² , podczas gdy średnia dla miasta i dla województwa była odpowiednio o 2,83 m² i o 6,03 m² większa. Wskazuje to na istniejący problem przeludnienia mieszkań, który może negatywnie oddziaływać na sferę społeczną.

Podczas spotkań konsultacyjnych zwrócono uwagę na niedostateczną liczbę lokali, która uniemożliwia zmianę miejsca zamieszkania na obszarze Miastka. Występuje również niedobór lokali komunalnych – lista osób oczekujących na przyznanie im mieszkania jest długa.

Odsetek dróg gminnych wymagających remontu w drogach gminnych na danym obszarze w jednostce urbanistycznej „C" wynosi 93,67 i jest wyższy niż średnia dla całego miasta - 52,23.

Istnienie barier architektonicznych na obszarze do rewitalizacji jest kolejnym negatywnym zjawiskiem w podsystemie przestrzennym. Niedostosowane podjazdy, wysokie krawężniki, zły stan chodników np. na ul. Szewskiej mogą przyczynić się do wykluczenia społecznego z powodu utrudnionego poruszania się osobom niepełnosprawnym i opiekunom z małymi dziećmi.

W jednostce urbanistycznej „C" zaobserwować można nie tylko problemy z dostępnością architektoniczną, ale także z niedoborem lokali usługowych. Zdaniem mieszkańców liczba nie odpowiada zapotrzebowaniu na nie.

Niezadowalający wygląd otoczenia dotyczy przestrzeni publicznych pomiędzy blokami. Zlokalizowane tam tereny zieleni można byłoby zagospodarować poprzez zwiększenie ilości nasadzeń, doposażenie w elementy małej infrastruktury np. śmietniki, ławki. Zauważalnym problemem w jednostce urbanistycznej „C" jest brak miejsca – wyraźnie wyodrębnionego centrum obszaru, w którym mogłaby zachodzić integracja mieszkańców. Brakuje skweru, parku czy innego terenu rekreacyjno-sportowego, który umożliwiłby codzienny kontakt mieszkańców.

Ze sferą przestrzenną wiąże się problem niskiego poziomu bezpieczeństwa komunikacyjnego związany z nieprzestrzeganiem przez część kierowców przepisów ruchu drogowego (przekraczanie dozwolonej prędkości). Rozwiązaniem byłaby instalacja progów zwalniających oraz zwiększenie patroli policji na tym obszarze.

Istotną kwestią podkreślaną na spotkaniach konsultacyjnych jest niewystarczająca liczba miejsc parkingowych – zarówno bezpłatnych jak i płatnych. Samochody osobowe zaparkowane w miejscach, które nie są do tego przeznaczone (np. pomiędzy blokami nr 52 i nr 53 przy ul. Konopnickiej) utrudniają poruszanie się, a nawet zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców np. uniemożliwiając dojazd do budynków.

6. Analiza SWOT

Analiza SWOT to analiza czynników rozwojowych, które dzielą się na:

- S-Strengths (Atuty) –mocne strony, przewagi mogące przyczynić się do osiągania celów, które można wykorzystać przy planowaniu i wdrażaniu projektów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- W-Weaknesses (Słabości) – słabe strony, braki, stanowiące barierę w dalszym rozwoju obszaru,
- O-Opportunities (Szanse) – potencjały, możliwości, sposobności, które należy wykorzystać i uwzględnić przy realizacji projektów rewitalizacyjnych
- T-Threats (Zagrożenia) – wyzwania i przeciwności, które mogą pojawić się przy realizacji projektów i trzeba wiedzieć jak i przeciwdziałać.

W przyjętej metodyce opracowania analizy SWOT mocne strony i słabości stanowią czynniki wewnętrzne obszaru, czyli są to te aspekty bezpośrednio związane z obiektami, miejscami, które się tu znajdują, a także z działaniami oraz aktywnością osób i podmiotów działających na tym terenie. Szanse i zagrożenia natomiast oznaczają czynniki zewnętrzne, niezależnie od obszaru, zlokalizowane w jego bliższym bądź dalszym otoczeniu.

Analiza została przeprowadzona na podstawie analizy desk research, wyników badania CATI oraz rezultatów warsztatów.

Do najważniejszych mocnych stron obszaru do rewitalizacji należą:

- stosunkowo duża liczba organizacji pozarządowych
- istniejące przedszkole na obszarze
- dobra diagnoza świadczeniobiorców pomocy społecznej, ich potencjału, potrzeb i możliwości rozwiązań
- istniejące na terenie obszaru obiekty użyteczności publicznej (np. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Sprawni Inaczej" Oddział w Miastku (prowadząca Środowiskowy Dom Samopomocy i Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej), Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, Oddział rejonowy PCK w Miastku, Miejsko-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedszkole Miejskie nr 3
- położenie obszaru przy głównych szlakach komunikacyjnych w mieście
- duże zasoby naturalne, kulturalne dające możliwość usług turystycznych

Słabe strony obszaru rewitalizacji obejmują:

- wysokie, długotrwałe bezrobocie zarówno wśród kobiet, jak i mężczyzn
- niskie środki w budżecie gminy na wkład własny do projektów unijnych i programów rządowych
- zły stan techniczny istniejących mieszkań komunalnych i socjalnych
- niska świadomość zdrowotna i ekologiczna mieszkańców
- brak żłobków
- słaba integracja społeczności lokalnej
- ograniczony dostęp do specjalistycznych świadczeń zdrowotnych
- zbyt mała liczba programów profilaktycznych dla poszczególnych grup wiekowych
- występujące bariery architektoniczne dla niepełnosprawnych
- pogłębiające się problemy społeczne i występowanie zjawisk marginalizacji społecznej
- problem długotrwałego bezrobocia i mała aktywność osób długotrwale bezrobotnych
- brak nawyku przedsiębiorczości wśród osób starszych i wśród młodzieży

Główne szanse

- bliskość centrum miasta
- moda na zdrowy i aktywny styl życia – zwiększenie zainteresowania obiektami sportowymi zarówno mieszkańców jak i osób odwiedzających miasto
- działające na obszarze całego miasta organizacje pozarządowe
- możliwość pozyskania na cele rewitalizacyjne środków finansowych z różnych źródeł zewnętrznych

Główne zagrożenia:

- koncentracja działalności gospodarczej w innych atrakcyjniejszych gospodarczo częściach miasta lub gminy
- system zasiłków społecznych powodujący uzależnienie osób, z niego korzystających z pomocy społecznej i zachęcający do biernej postawy
- emigracja zarobkowa

7. Wizja stanu pożądanego i planowanych efektów procesu rewitalizacji

Wizja przedstawia stan obszaru w perspektywie zakładanego czasu po zrealizowaniu zakładanych celów i działań. Jest to obraz obszaru w przyszłości, do osiągnięcia którego powinni dążyć wszyscy interesariusze Programu.

Wizja obszaru rewitalizacji w 2025 r. przedstawia się następująco:

Obszar rewitalizacji to miejsce tętniące życiem zamieszkiwane przez zintegrowaną społeczność rozwijającą swoje umiejętności, pasje i zainteresowania, a także chętnie działającą na rzecz wspólnoty, w której żyją.

Przestrzenie publiczne są funkcjonalne i atrakcyjne dla mieszkańców w różnym wieku i o różnym statusie społecznym. Są one miejscem spotkań mieszkańców i organizacji wydarzeń integrujących mieszkańców i budujących ich tożsamość z obszarem.

Standard mieszkań i jakość infrastruktury technicznej zlokalizowanej na obszarze jest dostosowany do potrzeb i oczekiwań mieszkańców. Na obszarze nie ma już obiektów i budynków dysharmonijnych, negatywnie wpływających na estetykę przestrzeni, a także zagrażających zdrowiu i życiu mieszkańców.

Obiekty, które do tej pory były niewykorzystywane w pełni służą mieszkańcom, dzięki czemu zwiększyła się dostępność do usług społecznych i oferta spędzania czasu wolnego.

Dzięki zmianie swojego wizerunku i wprowadzeniu nowych funkcji, obszar w większym stopniu przyciąga osoby chcące założyć w nim swoją działalność gospodarczą, także pochodzących z obszaru rewitalizacji. Wzrosła również liczba lokali usługowo-handlowych poszerzając w ten sposób ofertę zarówno dla mieszkańców, jak również wpływając na rozwój gospodarczy całego obszaru.

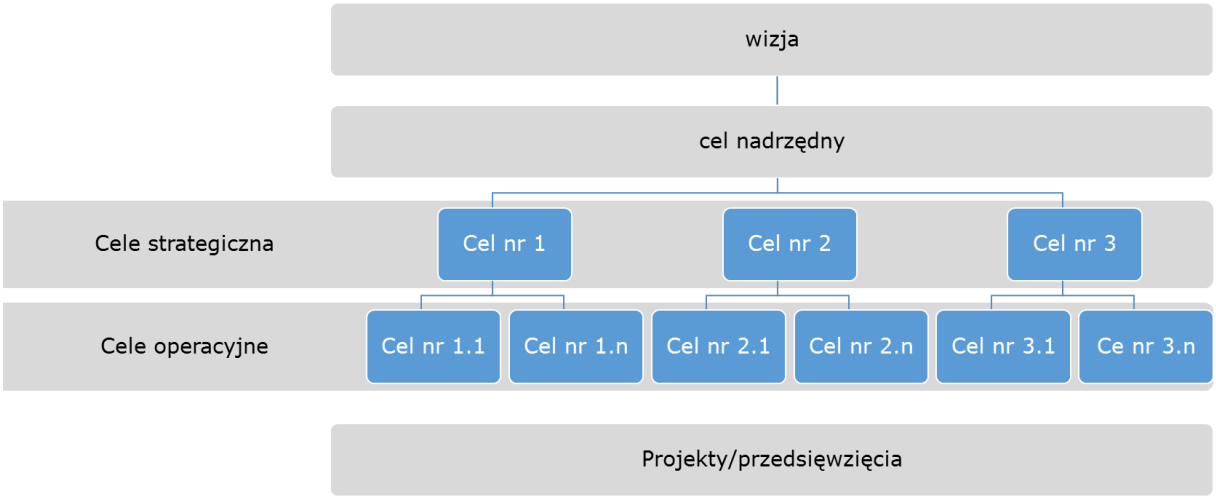
8. Cele szczegółowe rewitalizacji wraz z kierunkami działań

Realizacja zakładanej wizji będzie możliwa, jeżeli zostaną wyznaczone odpowiednie cele, do osiągnięcia których będą dążyć wszyscy interesariusze Programu.

Cele określają ustalony stan, przewidywane w perspektywie czasu zamierzenia do osiągniecia, które wynikają ze zidentyfikowanych potrzeb i problemów. Operacjonalizację celów i ich uszczegółowienie stanowią kierunki działań, które pokazują, jaką ścieżkę należy wybrać, aby osiągnąć zakładane cele. Najniższym poziomem w strukturze planowania są przedsięwzięcia i projekty, które konkretnie wskazują zadania, koszty, rezultaty i osoby odpowiedzialne za ich wykonanie.

W Gminnym Programie Rewitalizacji została przyjęta następująca struktura planowania i osiągania zakładanej wizji:

Schemat 1. Struktura osiągnięcia zakładanej wizji

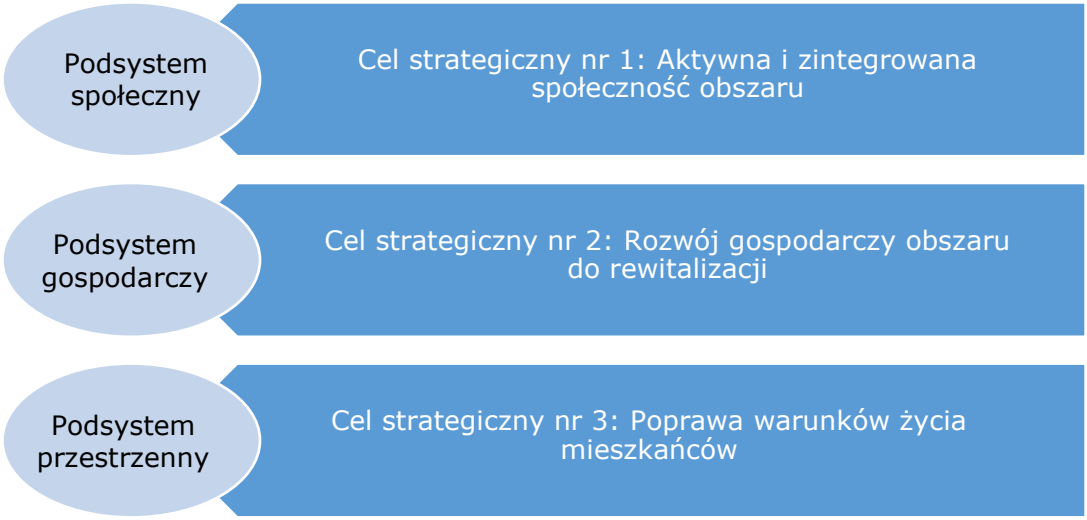

Źródło: opracowanie własne

Celem nadrzędnym realizującym zakładaną wizję są *zapewnione odpowiednie warunki do życia oraz rozwoju osobistego i zawodowego mieszkańców obszaru rewitalizacji*.

Zakładana wizja oraz wyznaczony cel nadrzędny odnoszą się do trzech podsystemów, w ramach których identyfikowane były problemy i potrzeby rewitalizacyjne mieszkańców. W związku z tym cele strategiczne zostały wyznaczone w każdym z podsystemów. Uwzględnienie kwestii społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych w powiązaniu z aspektami technicznymi i środowiskowymi pozwoli na zachowanie zrównoważonego rozwoju obszarów.

Schemat 2. Cele strategiczne w poszczególnych podsystemach

Źródło: opracowanie własne

Cele operacyjne stanowiące uszczegółowienie celów strategicznych wskazują sposób, w jaki zakładana wizja obszaru rewitalizacji zostanie osiągnięta. W ramach każdego celu strategicznego zostało wyznaczonych od 2 do 4 celów operacyjnych, które odpowiadają zidentyfikowanym problemom na etapie diagnozy. Wypracowane cele, a następnie kierunki działań zostały opracowane na podstawie przeprowadzonych analiz oraz wyników badań i warsztatów. Poniżej przedstawione są powiązania między celami operacyjnymi i strategicznymi.

Tabela 26. Powiązania między celami operacyjnymi i celami strategicznymi

Podsystem	Cele strategiczne	Cele operacyjne
Podsystem społeczny	1. Aktywna i zintegrowana społeczność obszaru	1.1. Wzrost poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców
		1.2. Zwiększony dostęp do usług społecznych
		1.3. Skuteczne przeciwdziałanie wkluczeniom społecznym
Podsystem gospodarczy	2. Rozwój gospodarczy obszaru do rewitalizacji	2.1. Wysoki poziom przedsiębiorczości
		2.2. Wykorzystanie potencjału gospodarczego obszaru
Podsystem przestrzenny	3. Poprawa warunków życia mieszkańców	3.1. Wysoki poziom zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych
		3.2. Poprawa stanu technicznego budynków
		3.3. Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru
		3.4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa

Źródło: opracowanie własne

Nadrzędnym celem rewitalizacji jest uwzględnienie problemów i potrzeb mieszkańców w planowanych działaniach, tak aby na nowo przywrócić obszar w stanie kryzysowym miastu. Zaproponowane cele oraz kierunki działań nie polegają na zaplanowaniu kilku remontów i modernizacji, ale tworzą spójną całość i oddziałują na wszystkie aspekty życia społeczności lokalnej.

Celem w podsystemie społecznym jest zwiększenie poziomu integracji mieszkańców i ich aktywizacja. Działania w nim zaplanowane skierowane są zarówno do osób wykluczonych i ich celem jest zwiększenie motywacji do działania i zaoferowanie różnych form

wsparcia, tak aby osoby te zaczęły normalnie funkcjonować w lokalnym środowisku. Coraz częściej zauważalne są także zanikające więzi między członkami rodziny, sąsiadami. Brak tej integracji negatywnie odbija się na relacjach międzyludzkich, zwiększa się ryzyko patologicznych zachowań, co przekłada się na brak odpowiedzialności za wspólne dobre i zmniejsza poczucie bezpieczeństwa. Poniżej przedstawione zostały cele operacyjne w powiązaniu z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym.

Tabela 27. Powiązaniu celu operacyjnego 1.1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 1. Aktywna i zintegrowana społeczność obszaru **Cel operacyjny 1.1: Wzrost poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców**	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Małe zaangażowanie mieszkańców w życie społeczne • Roszczeniowe podejście mieszkańców wobec miasta • Mieszkania komunalne bez właścicieli (nie dbają ponieważ nie czują, że mieszkania są ich własnością), brak poczucia własności w mieszkaniach komunalnych, na klatkach, itp. -> dewastacje, najemcy nie dbają o wspólną przestrzeń • Brak dbałości o porządek na terenach wspólnych, poza terenami spółdzielni • Przyzwyczajenia mieszkańców do otrzymywania pomocy od gminy • Starzejące się społeczeństwo • Niska aktywność kulturalna społeczności lokalnej • Ograniczona oferta spędzania czasu wolnego dla różnych grup wiekowych • Wyraźny brak lokalnych liderów - osób, które swoim działaniem inspirowałyby innych • Brak zaangażowania wśród mieszkańców, oraz członków fundacji i stowarzyszeń. • Duża liczba słabo działających, uśpionych organizacji pozarządowych • Młodzi dziedziczą negatywne wzorce od nieaktywnych rodziców
Powiązanie z potencjałami	• Stosunkowo duża liczba organizacji pozarządowych
Działania	• Wprowadzenie programu Aktywne Podwórko • Wsparcie realizacji projektów integracyjnych i budzących tożsamość lokalną • Poszerzenie oferty czasu wolnego dostosowanej do potrzeb różnych grup wiekowych • Wspieranie inicjatyw oddolnych mieszkańców (np. małe granty) • Wsparcie działania liderów lokalnych • Wsparcie dla NGO: centrum organizacji pozarządowych; pomoc księgowej, pomoc sprawozdawcza lub w pisaniu wniosków

Źródło: opracowanie własne

Tabela 28. Powiązaniu celu operacyjnego 1.2. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 1. Aktywna i zintegrowana społeczność obszaru **Cel operacyjny 1.2: Zwiększony dostęp do usług społecznych**	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Brak żłobka • Brak miejsc spędzania czasu dla seniorów • Brak zajęć dodatkowych i miejsc spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży (np. świetlicy, zajęć sportowych, rekreacyjnych, dodatkowych (wyrównawczych) lekcji)

Cel strategiczny 1. Aktywna i zintegrowana społeczność obszaru	
Cel operacyjny 1.2: Zwiększony dostęp do usług społecznych	
Powiązanie z potencjałami	• Istniejące na terenie obszaru obiekty użyteczności publicznej (np. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Sprawni Inaczej" Oddział w Miastku (prowadząca Środowiskowy Dom Samopomocy i Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej), Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, Oddział rejonowy PCK w Miastku, Miejsko-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedszkole Miejskie nr 3
Działania	• Utworzenie Centrum Usług Społecznych • Utworzenie Centrum Aktywności Seniora wraz z dziennym domem pobytu • Utworzenie Centrum Wspierania Rodziny • Utworzenie punktu czasowej opieki nad dziećmi w wieku 1-7 lat • Utworzenie świetlicy dla dzieci i młodzieży

Źródło: opracowanie własne

Tabela 29. Powiązaniu celu operacyjnego 1.3. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 1. Aktywna i zintegrowana społeczność obszaru	
Cel operacyjny 1.3: Skuteczne przeciwdziałanie wkluczeniom społecznym	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Często występujące zjawisko alkoholizmu • Negatywne oddziaływanie noclegowni (osoby bezdomne śpiące na klatkach schodowych) • Bezdomni bardzo często nadużywają alkoholu • Podatność młodzieży na złe i patologiczne wpływy • Zakwaterowanie na terenie rewitalizowanym dużej liczby osób dotkniętych patologiami społecznymi (noclegownia, mieszkania komunalne itp.) • Gettoizacja" osiedli socjalnych, pogłębianie się i dziedziczenie problemów społecznych • Brak miejsc spotkań dla dzieci i młodzieży • Występujące zakłócenia porządku i rozboje • Wysoki odsetek osób bezrobotnych • Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej • Duża liczba przestępstw przeciwko rodzinie i opiece w porównaniu do średniej dla Miasta • Niewystarczająca liczba wykwalifikowanych pracowników (w konkretnych zawodach)
Powiązanie z potencjałami	• Istniejące na terenie obszaru obiekty użyteczności publicznej (np. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Fundacja „Sprawni Inaczej" Oddział w Miastku (prowadząca Środowiskowy Dom Samopomocy i Ośrodek Rehabilitacji Psychoruchowej), Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn, Oddział rejonowy PCK w Miastku, Miejsko-Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przedszkole Miejskie nr 3 • Istniejąca baza noclegowa dla bezdomnych
Działania	• Wprowadzenie działań profilaktycznych służących przeciwdziałaniu alkoholizmowi i innym patologiom • Uruchomienie projektów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym • Wprowadzenie animatorów społecznych i pedagogów ulicy

Cel strategiczny 1. Aktywna i zintegrowana społeczność obszaru	
Cel operacyjny 1.3: Skuteczne przeciwdziałanie wkluczeniom społecznym	
	• Wsparcie rekwalifikacji zawodowej mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 2 odnosi się do podsystemu gospodarczego. Biorąc pod uwagę wielkość obszaru i jego charakterystykę (głównie funkcje mieszkaniowe – bloki wielorodzinne) to cele operacyjne i działania w tym zakresie są głównie skierowane na aktywizację zawodową osób wykluczonych społecznie, długotrwale bezrobotnych, ale także na rozwój postaw przedsiębiorczych wśród najmłodszych mieszkańców. Działania nie zakładają wsparcia dla dużych zakładów pracy, bo takie obecnie na obszarze nie funkcjonują i nie ma odpowiednich terenów, żeby takie powstały. Działania skupiają się także na wykorzystaniu istniejącego potencjału obszaru w tym zakresie. Poniżej przedstawione cele operacyjne w powiązaniu z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie gospodarczym.

Tabela 30. Powiązaniu celu operacyjnego 2.1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy obszaru do rewitalizacji	
Cel operacyjny 2.1: Wysoki poziom przedsiębiorczości	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców • Słaba kondycja większości firm w obszarze • Mała skala działania większości firm w obszarze • Niska konkurencyjność przedsiębiorstw w Miastku • Brak motywacji do zakładania firmy • Emigracja zarobkowa • Niski poziom płac • Niewystarczająca liczba wykwalifikowanych pracowników (w konkretnych zawodach) • Mała liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej na 100 osób w stosunku do średniej dla miasta
Powiązanie z potencjałami	
Działania	• Wsparcie rozwoju usług rzemieślniczych • Utworzenie pakietu wsparcia dla nowo powstających firm • Utworzenie porad prawnych, księgowych oraz handlowych dla firm • Realizacja szkoleń i projektów pobudzających przedsiębiorczość mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

Tabela 31. Powiązaniu celu operacyjnego 2.2. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy obszaru do rewitalizacji	
Cel operacyjny 2.2: Wykorzystanie potencjału gospodarczego obszaru	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób wykształconych • Słabo rozwinięta sfera usług • Niewystarczające wykorzystanie potencjału turystycznego obszaru
Powiązanie z potencjałami	• Dogodne położenie obszaru • Istniejący potencjał rozwoju turystyki ze względu na walory

Cel strategiczny 2. Rozwój gospodarczy obszaru do rewitalizacji	
Cel operacyjny 2.2: Wykorzystanie potencjału gospodarczego obszaru	
	przyrodnicze obszaru (rzeka Studnica, urozmaicony krajobraz)
Działania	• Wsparcie rozwoju firm innowacyjnych i technicznych • Wsparcie rozwoju różnych form turystyki i rekreacji związanej z rzeką Studnicą • Wykorzystanie potencjału terenów znajdujących się przy rzece (deptak, promenada, itp.) • Wsparcie promocji lokalnych produktów i wyrobów • Organizacja wydarzeń i imprez np. turystycznych • Promocja inwestycyjna obszaru

Źródło: opracowanie własne

Cel strategiczny nr 3 w podsystemie przestrzennym związany jest z odpowiednim zagospodarowaniem przestrzeni oraz pracami remontowo-modernizacyjnymi w infrastrukturę techniczną. Wszystkie te działania mimo swojego technicznego charakteru odnoszą się i wpływają na wymiar społeczny, gdyż przyczyniają się do poprawy warunków życia mieszkańców i zwiększają dostęp do usług społecznych. Poniżej przedstawione cele operacyjne w powiązaniu z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie przestrzennym.

Tabela 32. Powiązaniu celu operacyjnego 3.1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków życia mieszkańców	
Cel operacyjny 3.1: Wysoki poziom zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Niski poziom zagospodarowania przestrzeni publicznych • Niewystarczające zagospodarowanie obszarów zielonych • Mała liczba miejsc do rekreacji, wypoczynku i spotkań mieszkańców • Występujące bariery architektoniczne w przestrzeni • Niszczejąca istniejąca infrastruktura po zlokalizowanym zakładzie produkcyjnym
Powiązanie z potencjałami	• Duża powierzchnia wolnych przestrzeni do zagospodarowania
Działania	• Montaż stojaków na rowery • Wprowadzenie małej architektury (ławki, kosze na śmieci, poidełko, stoły do gry w szachy, rzeźby przestrzenne, tablice) • Budowa nowych placów zabaw • Budowa miejsc zewnętrznej aktywności ruchowej dostosowanych do potrzeb różnych grup wiekowych • Modernizacja boiska sportowego przy ul. Piłsudskiego (przygotowanie płyty boiska, wykonanie ogrodzenia, zamontowanie małej architektury - ławki, stoły) • Poprawa stanu i estetyki terenów zielonych, prace ogrodnicze - nasadzenia drzew, bylin, utworzenie trawników • Systematyczna likwidacja barier architektonicznych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33. Powiązaniu celu operacyjnego 3.2. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków życia mieszkańców	
Cel operacyjny 3.2: Poprawa stanu technicznego budynków	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Zdegradowana zabudowa kamieniczna (np. Gen. Wybickiego 4,4a) • Zły stan techniczny budynków mieszkalnych • Zły stan infrastruktury wodno-kanalizacyjnej • Wysoki udział budynków mieszkalnych wybudowanych przed rokiem 1970 w ogólnej ich liczbie • Niska przeciętna powierzchnia użytkowa lokalu na osobę w stosunku do średniej dla Miasta • Niski stan techniczny budynków komunalnych • Zachodząca dewastacja mieszkań komunalnych • Brak nowych mieszkań (ostatnie wybudowane w 1991 r.)
Powiązanie z potencjałami	• Istniejące przestrzenie możliwe do zabudowy
Działania	• Remont istniejących obiektów przy ul. Stolarskiej 7 na potrzeby powstania Centrum Usług Społecznych • Wsparcie remontu części wspólnych budynków wspólnot mieszkaniowych i spółdzielni mieszkaniowej • Wyburzenie budynków zagrażających bezpieczeństwu, budowa nowych budynków komunalnych z usługowym parterem

Źródło: opracowanie własne

Tabela 34. Powiązaniu celu operacyjnego 3.3. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków życia mieszkańców	
Cel operacyjny 3.3: Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Wymagające remontów i poprawy: dojścia dzieci do szkół, chodniki i ścieżki pieszo-rowerowe (ul. Stolarska, obszar ul. Królowej Jadwigi, wejście na targowisko), przejścia przez park pomiędzy blokiem nr 50, a parkiem • Zbyt mała liczba miejsc parkingowych • Zły stan infrastruktury drogowej, chodników, oświetlenia
Powiązanie z potencjałami	• Położenie obszaru przy głównych szlakach komunikacyjnych w mieście
Działania	• Utworzenie nowych ciągów pieszych biegnących przez obszar rewitalizacji • Remonty infrastruktury drogowej • Poprawa oświetlenia w ciągach komunikacyjnych i ogólnodostępnych przestrzeniach publicznych • Modernizacja i zwiększenie liczby miejsc parkingowych

Źródło: opracowanie własne

Tabela 35. Powiązaniu celu operacyjnego 3.4. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym

Cel strategiczny 3. Poprawa warunków życia mieszkańców	
Cel operacyjny 3.4: Wzrost poziomu bezpieczeństwa	
Powiązanie z problemami i potrzebami rewitalizacyjnymi	• Niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców obszaru • Niski poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego w głównych ciągach komunikacyjnych • Niewystarczająca liczba i zasięg patroli policji
Powiązanie z potencjałami	
Działania	• Rozbudowa monitoringu miejskiego oraz utworzenie Centrum monitoringu przy ul. Stolarskiej 7 • Zwiększenie liczby patroli policji

Źródło: opracowanie własne

9. Środki realizacji celów – przedsięwzięcia rewitalizacyjne

9.1. Projekty podstawowe

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano do realizacji 6 projektów podstawowych, przy czym w ramach projektu 5 wpisane zostały dwa podprojekty doszczegółowiające. Ich głównym celem jest zapewnienie odpowiednich warunków do życia i rozwoju mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także zwiększenie dostępu do usług społecznych.

Projekty skupione są wokół trzech powiązanych ze sobą aspektów, po pierwsze poprzez utworzone Centrum Usług Społecznych zapewniona zostanie oferta w zakresie opieki, wsparcia, doradztwa, a także spędzania czasu wolnego. Powstanie centrum wiąże się z jednej strony ze stworzeniem odpowiedniej oferty programowej, ale także przygotowaniem miejsca, gdzie będzie ona świadczona.

Drugim elementem są odpowiednie warunki mieszkaniowe, które przyczyniają się do zwiększania komfortu życia mieszkańców, a także wiążą się z niwelowaniem np. barier architektonicznych.

Trzeci element to zagospodarowanie przestrzeni międzyblokowych i realizacja programów integrujących, których celem jest kształtowanie odpowiednich postaw, również takich, które będą prowadziły do zwiększania poczucia odpowiedzialności za wspólne dobre. Efekty tych działań będą przekładały się np. na poziom dbania o wyremontowane części wspólne bloków mieszkalnych, które będą rezultatem zaplanowanych projektów rewitalizacyjnych.

Tabela 36. Karta projektu nr 1

Przedsięwzięcie nr 1	
Nazwa przedsięwzięcia	Utworzenie Centrum Usług Społecznych
Lokalizacja	ul. Stolarska 7
Opis przedsięwzięcia	
W ramach projektu dotyczącego utworzenia Centrum planuje się powstanie: 1) **Centrum Aktywności Seniora**, w ramach którego działałby dzienny dom pobytu dla osób starszych zapewniający dzienną opiekę niesamodzielnym osobom starszym w zastępstwie ich faktycznych opiekunów. Seniorzy będą mogli przebywać w tej placówce 8-12 godzin dziennie. Osoby przebywające w Centrum będą mogły skorzystać z pomocy rehabilitacyjnej oraz medycznej. Zakłada się również przygotowanie sal przeznaczonych do odpoczynku oraz do rozwijania zainteresowań. Zadaniem Centrum Aktywności Seniora będzie także realizacja zawartej w tytule wszechstronnej aktywizacji ludzi starszych. W Centrum będą się odbywały m.in. szkolenia z zakresu bezpieczeństwa, różnego rodzaju kursy rozwijające zainteresowania i umiejętności seniorów, spotkania informacyjne, kulturalno-towarzyskie oraz inne zajęcia w zależności od zainteresowania seniorów, np. muzyczne, plastyczne, komputerowe, aktywności fizycznej. 2) **Centrum Wspierania Rodziny**, w ramach którego zostanie zorganizowany: a) całodobowy punkt interwencji kryzysowej, który zajmował się będzie osobami i rodzinami w kryzysie lub stanie przedkryzysowym poprzez: • udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej oraz doradztwa pedagogicznego w następujących sytuacjach: – problemów rodzinnych; – przemocy w rodzinie; – kryzysów w związkach; – kryzysów rozwoju osobistego; – kryzysów uzależnień;	

Przedsięwzięcie nr 1	
• kontakt drogą telefoniczną, osobisty lub e-mailem; • w przypadkach zagrożenia bezpieczeństwa lub doświadczanego kryzysu u osób i rodzin z terenu rewitalizacji udzielone zostanie krótkoterminowe schronienie; • współpracę ze służbami miejskimi (policja, straż pożarna, straż miejska, pogotowie ratunkowe) oraz instytucjami i organizacjami działającymi w obszarze pomocy społecznej; b) punkt czasowej opieki nad dziećmi w wieku 1- 7 lat, w którym stworzona zostanie możliwość pozostawienia dzieci na określony czas pod opieką wykwalifikowanego personelu (punkt nie będzie pełnił funkcji przedszkola ani żłobka). Do dyspozycji dzieci będą 2 sale, w tym jedna przystosowana do odpoczynku. Opieka zostanie dostosowana do wieku i potrzeb dziecka. Punkt zostanie stworzy w celu możliwości pozostawienia pod opieką dziecka na określony czas, niezbędny rodzicowi do załatwienia określonych spraw (w urzędzie itp.). c) świetlica dla dzieci i młodzieży przyjmująca formę placówki wsparcia dziennego, w której będą odbywały się zajęcia praktyczno-techniczne, artystyczne, sportowe, rekreacyjne i kółka zainteresowań, dzięki czemu dzieci i młodzież w sposób odpowiedni zagospodarują czas wolny. Ponadto uczestnictwo na zajęciach organizowanych w świetlicy pod okiem specjalistów wychowawców stworzy możliwość uzupełnienia wiedzy, rozwijania uzdolnień, nawiązywania kontaktów z rówieśnikami.	
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Miastku
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	1) Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wykonywał będzie w imieniu Gminy zlecanie i nadzór nad realizacją zadań z zakresu usług społecznych przewidzianych do realizacji w projekcie. Ogłosi także w imieniu Gminy nabór na partnera spoza sektora finansów publicznych do realizacji zadań społecznych w projekcie. 2) Wybrany partner spoza sektora finansów publicznych
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	
Na wybranym do rewitalizacji obszarze zamieszkuje duża grupa osób starszych (powyżej 60 roku życia). Część z tych osób, sprawna psychoruchowo, nie ma możliwości na aktywne spędzenie wolnego czasu, ponieważ na tym terenie brakuje obiektu, w którym seniorzy mogliby się spotkać i poświęcić czas wolny na swoje zainteresowania. Druga grupa osób to seniorzy potrzebujący opieki. Często członkowie ich rodzin nie mogą podjąć pracy z uwagi na konieczność opieki nad tymi osobami. Powstanie dziennego domu pobytu dla osób starszych wpłynęłoby na aktywizację zawodową osób, które z racji tworzenia wspólnego gospodarstwa domowego z niesamodzielnymi seniorami, pełnią nad nimi opiekę. W przypadku Centrum Wspierania Rodziny, jego powstanie przyczyni się do zniwelowania następujących negatywnych zjawisk społecznych zidentyfikowanych na obszarze: a) Przemoc domowa - na rewitalizowanym obszarze stwierdzono dużą liczbę przestępstw przeciwko rodzinie i opiece. Wartość wskaźnika liczby przestępstw przeciwko rodzinie i opiece na 10 tys. ludności w Obszarze C jest znacznie wyższa od wartości tego wskaźnika dla województwa pomorskiego czy dla Polski (dla Polski wskaźnik ten wynosi 8,4, dla województwa pomorskiego 6,3, a dla Obszaru C – 55,83 (dane z 2012 r.). b) Alkoholizm – osoby dorosłe zamieszkujące obszar rewitalizacji często nadużywają alkoholu, co przyczynia się do dalszej degradacji społeczeństwa, a dla dzieci i młodzieży coraz częściej alternatywą spędzania wolnego czasu staje się spożywanie alkoholu. c) Brak miejsca, w którym rodzice mogliby zostawić na pewien czas swoje dzieci (w wieku od 1 roku do 7 lat) pod opieką wychowawcy (np. na 2 godz., aby udać się do urzędu czy do lekarza). d) Degradacja społeczna – na terenie rewitalizowanym zamieszkuje duża liczba osób dotkniętych	

Przedsięwzięcie nr 1	
patologiami społecznymi. Dzieci wychowujące się w takich rodzinach nie mają możliwości zagospodarowania wolnego czasu w sposób właściwy. Grupą docelową objętą działaniami stanowi: a) Dla centrum Aktywności Seniora: • Osoby, które ukończyły 60 rok życia - kobiety i mężczyźni, razem: 60 osób. • Grupę docelową dla Dziennego domu pobytu osób starszych stanowiły będą dodatkowo osoby nieaktywne zawodowo, które ze względu na wiek, chorobę lub niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych: 30 osób. b) Dla Centrum Wspierania Rodziny: • Osoby potrzebujące doraźnej pomocy psychologicznej i prawnej – 15 osób. • Dzieci w wieku 1-7 lat - 25 osób. • Dzieci i młodzież mające problemy w nauce, zagrożone wykluczeniem ze społeczeństwa - 30 osób.	
Zakres czasowy realizacji	Od 05-2018 do 12-2019
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	2.000.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 6.2.2
Sposób oceny i miary rezultatów	Wskaźniki: • Liczba wspartych w Programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu (wskaźnik rezultatu) • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie (wskaźnik produktu) Sposób oceny i miary: • Lista osób, które korzystają z opieki • Lista dzieci korzystających z form opieki

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 37. Karta projektu nr 2

Przedsięwzięcie nr 2	
Nazwa przedsięwzięcia	Wprowadzenie programu „Aktywne podwórko”
Lokalizacja	Przestrzenie międzyblokowe na obszarze „C”
Opis przedsięwzięcia	
Zadanie polegało będzie na cyklicznym oferowaniu dzieciom cyklu gier i zabaw ruchowych. Zabawy będą się odbywały na placach pomiędzy budynkami wielorodzinnymi. Przeprowadzone zostaną m.in. warsztaty z robienia wielkich baniek mydlanych, nauka pląsów animacyjnych, zabawy taneczne, konkurencje sprawnościowe itp. Małe dzieci będą mogły korzystać z udostępnionych zabawek. Do zabaw włączeni zostaną także rodzice, co pozytywnie wpłynie na budowanie właściwych relacji rodzinnych, wzmocnienie więzi rodzicielskich i budowanie zaufania. Program poprowadzi lokalny animator. Program „Aktywne podwórko” skierowany będzie do dzieci i mieszkańców obszaru rewitalizacji, a jego celem będzie uaktywnienie i zjednoczenie lokalnej społeczności, pobudzenie do działań i ciekawych inicjatyw. Aktywne podwórko pokazuje dzieciom	

Przedsięwzięcie nr 2	
zdrowe i ogólnie akceptowane formy bezpiecznego spędzania czasu wolnego, odciąga od telewizji i komputerów, jest sposobem na nudę, złe towarzystwo i uzależnienia.	
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Miastku
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	1) Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury zapewni organizację cyklu spotkań z mieszkańcami (gry i zabawy na miejscowych podwórkach prowadzone przez zatrudnionego przez Ośrodek animatora).
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	Osoby zamieszkujące wskazany obszar nie potrafią same zorganizować sobie we właściwy sposób czasu wolnego. Brak ciekawej oferty spędzenia wolnego czasu blisko miejsca zamieszkania prowadzi m.in. do uzależnień - zarówno u dzieci jak i dorosłych, czego konsekwencją jest pojawiający się wandalizm, przemoc i przestępczość. Rezultatem bezpośrednim będzie zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów. Pokazanie nowych, ciekawych form spędzania czasu wolnego zmotywuje i zachęci mieszkańców do zmiany dotychczasowego stylu życia. Ponadto projekt przyczyni się do budowania więzi międzypokoleniowych. Zakłada się udział w projekcie dzieci, młodzieży i osób dorosłych z obszaru rewitalizacji, zagrożonych wykluczeniem społecznym w łącznej liczbie 50 osób
Zakres czasowy realizacji	05-2018 do 10-2019
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 6.2.2
Sposób oceny i miary prognozowanych rezultatów	Wskaźniki: • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym w Programie (wskaźnik produktu) Sposób oceny i miary: • Listy uczestników zajęć • Umowy podpisane z animatorami

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 38. Karta projektu nr 3

Przedsięwzięcie nr 3	
Nazwa przedsięwzięcia	Remont istniejących obiektów przy ul. Stolarskiej 7 na potrzeby powstania Centrum Usług Społecznych
Lokalizacja	Ul. Stolarska 7
Opis przedsięwzięcia	
W ramach Centrum Wspierania Rodziny planuje się utworzenie następujących obiektów: a) całodobowy punkt interwencji kryzysowej zajmujący powierzchnię 100 m^2, na którą składałyby się: 2 pokoje hostelowe (8 miejsc noclegowych), aneks kuchenny, pokój zabaw dla dzieci, sanitariaty, pomieszczenia administracyjne, gabinety: psychologa, pedagoga, b) punkt czasowej opieki nad dziećmi o powierzchni 140 m^2, w skład którego weszłaby sala zabaw, pomieszczenie do odpoczynku/snu, sanitariaty, pomieszczenia administracyjne, c) świetlica dla dzieci i młodzieży o powierzchni 100 m^2, w skład której weszłyby: duża sala ze sceną, sala integracyjna, plastyczna, terapeutyczna, sanitariaty. Centrum Aktywności Seniora, aby należycie pełnić swoje funkcje musiałoby zostać wyposażone w:	

Przedsięwzięcie nr 3	
• 2 świetlice, • salę zajęć manualnych, • salę komputerową, • 3 pokoje do odpoczynku, • salę rehabilitacyjną/ salę ruchu, • aneks kuchenny wraz z salą konsumpcyjno-warsztatową, • kącik czytelniczy, • zaplecze, • magazyn, • 2 łazienki, • WC dla personelu, • szatnię, • punkt doraźnej pomocy, • pomieszczenie administracyjne. Przed Centrum utworzony zostanie parking dla osób korzystających z obiektu (15 miejsc parkingowych) oraz ogród kwiatowo-warzywny dla seniorów korzystających z obiektu.	
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Miastku
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	-
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	Obecnie na obszarze brakuje miejsc dziennej opieki dla osób starszych, niepełnosprawnych oraz miejsc zapewniających opiekę dla najmłodszych dzieci. Zabezpieczenie odpowiedniego miejsca na świadczenie takiej działalności w znacznych stopniu zwiększa dostępność mieszkańców do usług społecznych, które wymagają tego, aby były realizowane w odpowiednich warunkach.
Zakres czasowy realizacji	Od 09-2017 do 04-2018
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	6.260.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2
Sposób oceny i miary prognozowanych rezultatów	Wskaźniki: • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) Sposób oceny i miary: • Dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót budowlanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 39. Karta projektu nr 4

Przedsięwzięcie nr 4	
Nazwa przedsięwzięcia	Zagospodarowanie terenu na obszarze rewitalizacji
Lokalizacja	Przestrzenie międzyblokowe
Opis przedsięwzięcia	
1) Zagospodarowanie polegało będzie na montażu na terenie rewitalizacji: • stojaków na rowery – dla 20 rowerów przy ul. Stolarskiej 7 i dla 20 rowerów przy boisku na ul. Piłsudskiego, • ławek - 30 sztuk, • koszy na śmieci – 30 sztuk, • poidełek miejskich – 2 sztuki (1 przy boisku na ul. Piłsudskiego i 1 sztuka przy ul. Tuwima 1 – Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej), • 2 zewnętrznych stołów do gry w szachy – 1 sztuka na placu między blokami na ul. Gen. Wybickiego 50 i 52, 1 sztuka przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, • rzeźby przestrzennej, • 2 zewnętrznych tablic – gry terenowe – plac pomiędzy bud. 50 i 52 ul. Gen. Wybickiego 2) Poza tym planuje się budowę: • 2 placów zabaw (na ul. Stolarskiej i Tuwima), • 3 miejsc zewnętrznej aktywności ruchowej dostosowanych zarówno dla dzieci, młodzieży, osób dorosłych, jak i osób niepełnosprawnych (ul. Stolarska, ul. Piłsudskiego, ul. Tuwima). 3) Zmodernizowane zostanie także boisko sportowe przy ul. Piłsudskiego (przygotowanie płyty boiska, wykonanie ogrodzenia, zamontowanie małej architektury - ławki, stoły). 4) Utworzone zostaną ciągi piesze przebiegające przez obszar rewitalizacji – o powierzchni 2200m^2 5) Wyremontowany zostanie odcinek drogi o długości 200 m (1400m^2) na ul. Gen. Wybickiego oraz odcinek o pow. 3000m^2 na ul. Piłsudskiego. 6) Na całym obszarze zostaną wykonane prace ogrodnicze - nasadzenia drzew, bylin, utworzenie trawników. 7) Oświetlenie w ciągach komunikacyjnych i ogólnodostępnych przestrzeniach publicznych, zostanie zmodernizowane na całym Obszarze C w ramach złożonego przez Gminę wniosku o dofinansowanie w ramach Działania 10.4 Redukcja Emisji RPO 2014-2020 dla typów projektów nr 4) i 5). Dodatkowo w miejscu powstania Centrum Usług Społecznych zamontowanych zostanie 7 lamp oświetleniowych dla poprawy bezpieczeństwa osób przebywających na terenie Centrum.	
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Miastku
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	-
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	Zgłaszanym problemem przez mieszkańców jest brak miejsc spotkań, niewystarczający dostęp do terenów sportowo-rekreacyjnych, a także zły stan techniczny części chodników i dróg dojazdowych. Dzięki odpowiedniemu zagospodarowaniu przestrzeni międzyblokowych mieszkańcy zyskają miejsce, gdzie będzie można organizować różnego rodzaju aktywności dla całych rodzin, a także zwiększona zostanie oferta spędzania czasu wolnego. Dodatkowo nastąpi poprawa bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, a także pozostałych mieszkańców dzięki zapewnieniu odpowiedniej infrastruktury technicznej i oświetlenia na obszarze rewitalizacji.
Zakres czasowy realizacji	Od 10-2017 do 10-2018

Przedsięwzięcie nr 4	
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	4.376.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2
Sposób oceny i miary prognozowanych rezultatów	Wskaźniki: • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) Sposób oceny i miary: • Dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót budowlanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 40. Karta projektu nr 5

Przedsięwzięcie nr 5	
Nazwa przedsięwzięcia	Remont części wspólnych wspólnot mieszkaniowych
Lokalizacja	Budynki wielorodzinne zlokalizowane na obszarze rewitalizacji
Opis przedsięwzięcia	
Zadanie polegało będzie na wykonaniu elewacji na budynkach wielorodzinnych, remoncie placów i chodników przed budynkami, utworzeniu miejsc parkingowych dla mieszkańców wspólnot (9 budynków Spółdzielni Mieszkaniowej i 7 Wspólnot Mieszkaniowych).	
Podmiot realizujący	1) Miastecka Spółdzielnia Mieszkaniowa Opis działań: Dokona wyboru wykonawcy, który wykona zaplanowane w ramach zadania prace na budynkach Spółdzielni Mieszkaniowej. 2) Wspólnoty Mieszkaniowe Opis działań: Dokonają wyboru wykonawców, którzy wykonają zaplanowane w ramach zadania prace na wskazanych przez Wspólnoty budynkach
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	Urząd Miejski w Miastku
Zakres czasowy realizacji	10-2017 do 11-2018
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	2.600.000,00 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 41. Karta projektu nr 5.1.

Przedsięwzięcie 5.1	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja i remont części wspólnych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej (cz.1)
Lokalizacja	ul. Wybickiego 9 – budynek oraz teren w zapleczu budynku wraz z wjazdami pomiędzy blokami nr 8-9 i 9-10 , działki nr 287/4, 287/3, 283/4 obręb 83/2
Opis przedsięwzięcia	
W ramach projektu przewiduje się remont (malowanie) elewacji budynku, remont i budowę chodników, dróg wewnętrznych oraz placów postojowych, a także rekultywację terenów zielonych. Odbiorcami projektu są mieszkańcy budynku, użytkownicy garaży w zapleczu budynku, mieszkańcy	

Przedsięwzięcie 5.1	
miasta (dojście do ogródków działkowych).	
Podmiot realizujący	Miastecka Spółdzielnia Mieszkaniowa
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	Urząd Miejski w Miastku
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	Obecny stan infrastruktury technicznej i stan techniczny budynków jest niezadowalający: zniszczona, zabrudzona elewacja budynku, nieutwardzone lub zużyte i uszkodzone chodniki, drogi dojazdowe oraz place postojowe dla aut. Zaniedbana infrastruktura wpływa negatywnie na wizerunek miejsca, utrudnia komunikację pieszą oraz samochodową. Remont elewacji budynku uatrakcyjni jego wizerunek, dzięki czemu pozytywnie wpłynie na otoczenie – czyste i świeże kolory rozjaśnią widok w otoczeniu budynku. Remonty i budowa nowych chodników, dróg wewnętrznych i placów postojowych poprawi bezpieczeństwo mieszkańców i przechodniów oraz warunki komunikacyjne, a w połączeniu z rekultywacją terenów zielonych sprawi, że miejsce stanie się bardziej „przyjazne" dla mieszkańców obszaru rewitalizacji.
Zakres czasowy realizacji	2017-2018
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	330.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2 Środki prywatne - fundusz Miasteckiej Spółdzielni Mieszkaniowej
Sposób oceny i miary prognozowanych rezultatów	Wskaźniki: • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) Sposób oceny i miary: • Dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót budowlanych • Badanie opinii społecznej • Analiza ilości kolizji komunikacyjnych • Obserwacja sposobu korzystania z terenów zieleni.

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 42. Karta projektu nr 5.2.

Przedsięwzięcie 5.2	
Nazwa przedsięwzięcia	Modernizacja i remont części wspólnych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej (cz.2)
Lokalizacja	ul. Szewska 1, 2, 3, 4, 5 - Wybickiego 37, 38, 39, 40 – budynki oraz tereny wokół budynków, działki nr 266, 41/3, 43/16 obręb 83/4
Opis przedsięwzięcia	
W ramach projektu przewiduje się remont (malowanie) elewacji budynku, remont i budowę chodników, dróg wewnętrznych oraz placów postojowych, a także rekultywację terenów zielonych. Odbiorcami projektu są mieszkańcy budynków oraz inni mieszkańcy miasta korzystający z traktów komunikacyjnych na terenie spółdzielni oraz terenach miejskich objętych projektem.	

Przedsięwzięcie 5.2	
Podmiot realizujący	Miastecka Spółdzielnia Mieszkaniowa
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	Urząd Miejski w Miastku
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	Obecny stan infrastruktury technicznej i stan techniczny budynków jest niezadowalający: Zniszczone, zabrudzone elewacje budynków, nieutwardzone lub zużyte i uszkodzone chodniki, drogi dojazdowe oraz place postojowe dla aut. Zaniedbana infrastruktura wpływa negatywnie na wizerunek miejsca, utrudnia komunikację pieszą oraz samochodową. Remont elewacji budynków uatrakcyjni ich wizerunek, dzięki czemu pozytywnie wpłynie na otoczenie – czyste i świeże kolory rozjaśnią widok w otoczeniu budynków. Remonty i budowa nowych chodników, dróg wewnętrznych i placów postojowych poprawi bezpieczeństwo mieszkańców i przechodniów oraz warunki komunikacyjne, a w połączeniu z rekultywacją terenów zielonych sprawi, że miejsce stanie się bardziej „przyjazne" dla mieszkańców miasta.
Zakres czasowy realizacji	2017-2022
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	1.500.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2 Środki prywatne - fundusz Miasteckiej Spółdzielni Mieszkaniowej
Sposób oceny i miary prognozowanych rezultatów	Wskaźniki: • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) Sposób oceny i miary: • Dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót budowlanych • Badanie opinii społecznej • Analiza ilości kolizji komunikacyjnych • Obserwacja sposobu korzystania z terenów zieleni.

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

Tabela 43. Karta projektu nr 6

Przedsięwzięcie 6	
Nazwa przedsięwzięcia	Rozbudowa monitoringu miejskiego oraz utworzenie Centrum monitoringu przy ul. Stolarskiej 7
Lokalizacja	ul. Stolarska, plac pomiędzy blokami 50 i 52 ul. Gen. Wybickiego, ul. Piłsudskiego, ul. Tuwima, ul. Stolarska 7
Opis przedsięwzięcia	
W celu wzrostu poczucia bezpieczeństwa mieszkańców obszaru, przeciwdziałania aktom wandalizmu, dewastacji i chuligaństwa, zmniejszenia przestępczości i gromadzenia materiałów dowodowych przeciwko sprawcom przestępstw i wykroczeń, planuje się zamontowanie 4 kamer na obszarze rewitalizacji (ul. Stolarska, plac pomiędzy blokami 50 i 52 ul. Gen. Wybickiego, ul. Piłsudskiego, ul. Tuwima). Centrum monitoringu na potrzebę obsługi systemu, zostałoby utworzone w budynku przy ul. Stolarskiej 7	
Podmiot realizujący	Urząd Miejski w Miastku

Przedsięwzięcie 6	
Potencjalne partnerstwa wraz z określeniem roli podmiotów	-
Powiązanie z problemami zidentyfikowanymi na etapie diagnozy - rezultaty bezpośrednie	Zgłaszanym problemem przez mieszkańców jest niewystarczający poziom bezpieczeństwa oraz zdarzające się akty chuligaństwa i wandalizmu. Odpowiednio rozplanowany i zarządzany system monitoringu pozwoli na uniknięcie tego typu zachowań i jednocześnie podniesienie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
Zakres czasowy realizacji	Od 10-2017 do 12-2019
Planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania	172.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2
Sposób oceny i miary prognozowanych rezultatów	Wskaźniki: • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (RW) Sposób oceny i miary: • Dokumentacja projektowa, protokoły odbioru robót budowlanych • Badanie opinii społecznej

Źródło: opracowanie własne na podstawie karty projektu

9.2. Projekty uzupełniające

Powstanie dzięki realizacji projektów podstawowych nowych obiektów i przestrzeni publicznych zwiększa dostęp do usług społecznych i możliwość realizacji projektów aktywizujących zawodowo i społecznie mieszkańców oraz budujących tożsamość z obszarem rewitalizacji i zwiększających poziom integracji, więzi międzypokoleniowych.

W zależności od możliwości finansowania i zainteresowania podmiotów przewiduje się realizuję następujących grup projektów, które obecnie ze względu na brak precyzyjnych ustaleń znajdują się w tej części opracowania.

1) **Projekty aktywizacji zawodowej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym**, które będą mogły być realizowane w ramach działającego Centrum Usług Społecznych. Projekty będą skierowane dla osób bezrobotnych i będą miały na celu zwiększenie ich szans na rynku pracy poprzez organizację z jednej strony kursów przekwalifikujących, ale także zajęć, na których osoby szczególnie długotrwale bezrobotne mogłyby dowiedzieć się, jak poszukiwać pracy, w jaki sposób napisać CV i list motywacyjny, zajęcia z autoprezentacji itp.

   Możliwa jest również realizacja przedsięwzięć dla dzieci i młodzieży polegających na uczeniu od najmłodszych lat przedsiębiorczości i pobudzających ciekawość świata oraz zwiększających motywację do podejmowania wysiłku na rzecz poprawy swoich warunków życia. Realizowane projekty mogą przyjmować formę minigrantów na realizację najlepszego projektu, dla którego wybrana grupa młodych osób przygotuje biznesplan. Wiedzę na temat jak przygotować projekt pozyska na wcześniej przeprowadzonych warsztatach.

   Dobrym pomysłem jest także organizowanie cyklicznie targowiska, na którym sprzedawane byłyby produkty regionalne, rękodzieło, ekologiczne warzywa i owoce. Wydarzenie to połączone mogłoby być z warsztatami związanymi z nauką wytwarzania „pamiątek regionalnych".

2) Projekty aktywizacji społecznej zachęcające do aktywnego i konstruktywnego spędzenia wolnego czasu

Dzięki utworzonym i zagospodarowanym nowym przestrzeniom publicznym będzie istniała możliwość zwiększenia oferty spędzania czasu wolnego zarówno dla dzieci, jak i młodzieży. Zajęcia mogą przyjmować formę warsztatów, turniejów i konkursów sportowych polegających na zdrowej rywalizacji między grupami z poszczególnych osiedli. Do organizacji tego typu wydarzeń będzie można zaangażować kluby i organizacje sportowe. Interesującym pomysłem może być również organizacja spotkań z ciekawymi osobami - mieszkańcami Miastka, bądź innymi osobami, które mogłyby podzielić się swoją historią z mieszkańcami obszaru rewitalizacji.

3) Projekty integracyjne i budujące tożsamość lokalną

Ważnym aspektem realizowanych projektów będzie organizacja festynów, pikników, biesiad sąsiedzkich w przestrzeniach międzyblokowych, które będą stanowiły okazję do poznania sąsiadów, zmniejszenia poziomu anonimowości, co w dłuższej perspektywie czasu przełoży się na zwiększenie poziomu zaangażowania w działania na rzecz wspólnoty lokalnej.

Dzieci i młodzież najlepiej poznają swój obszar i jego historię dzięki uczestnictwie w grze miejskiej. Do udziału w niej powinni zostać zaproszeni również rodzice i dziadkowie, tak aby utworzyć grupy międzypokoleniowe. Dodatkowo dzięki wzbogaceniu przestrzeni międzyblokowych poprzez np. zewnętrzne stoły szachowe bądź rozmieszczone w różnych częściach obszaru łamigłówki, zabawy będą stanowiły dobrą okazję do rozrywki umysłowej.

Ważnym aspektem jest wykształcenie liderów lokalnych, dlatego w ramach działań rewitalizacyjnych proponuje się organizację warsztatów np. z malowania murali, wykonywania mebli z surowców wtórnych, które realizowane byłyby przez animatora i fachowca w danej dziedzinie. Osoby uczestniczące w warsztatach zdobyłyby wiedzę nt. jak przygotować i zagospodarować daną przestrzeń – wiedza ta mogłaby być przekazywana dalej w ramach warsztatów organizowanych już wewnętrznie przez społeczność lokalną. Dodatkowo wszystko to co zostałoby wytworzone w czasie warsztatów stanowiłoby dobro wspólne mieszkańców. Tego typu warsztaty powinny być poprzedzone diagnozą, tak aby to co w ramach nich ma być stworzone wywodziło się z potrzeb mieszkańców i stanowiło ich inicjatywę.

Podobną propozycją jest organizacja ogródków przyblokowych, w których to sami mieszkańcy dbają o posadzoną tam roślinność.

10. Komplementarność w realizacji programu

Jedną z zasad, na których opiera się Gminny Program Rewitalizacji jest zasada komplementarności. Przybiera ona kilka wymiarów:

- komplementarność przestrzenna,
- komplementarność problemowa,
- komplementarność instytucjonalna,
- komplementarność międzyokresowa,
- komplementarność źródeł finansowania.

Komplementarność przestrzenna polega na uwzględnieniu w planowanych działaniach oddziaływania i powiązań z innymi przedsięwzięciami realizowanymi poza obszarem rewitalizacji. Zasada ta wskazuje również na konieczność zapewnienia oddziaływania na cały obszar rewitalizacji i jednocześnie takie planowanie działań, aby nie powodować wykluczenia jakiegokolwiek obszaru gminy.

Zakładane przedsięwzięcia wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji będą realizowane na obszarze rewitalizacji i będą głównie skierowane do osób mieszkających na obszarze, niemniej jednak ich skutki i oddziaływanie może być szersze, w szczególności dotyczy to Centrum Usług Społecznych, które w dalszej perspektywie czasu będzie służyło także osobom spoza obszaru. Oznacza to, że realizowane projekty nie przyczynią się do pogłębienia problemów społecznych i spotęgowania wykluczenia społecznego żadnej z grup społecznych, a wręcz przeciwnie ich realizacja zwiększy zarówno spójność przestrzenną, jak i społeczną całego miasta.

Komplementarność problemowa wiąże się z zapewnieniem spójności tematycznej w realizowanych przedsięwzięciach, tak aby uniknąć sytuacji realizacji pojedynczych projektów nastawionych na osiągnięcie rezultatów w jednej ze sfer. Planowane przedsięwzięcia powinny się wzajemnie uzupełniać, dzięki czemu żaden aspekt rozwoju obszaru nie zostanie pominięty.

Cele i kierunki działań wyznaczone, aby zrealizować wizję zakładaną w Gminnym Programie Rewitalizacji zostały przyporządkowane do poszczególnych podsystemów: społecznego, gospodarczego, przestrzennego, w tym środowiskowego i technicznego. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wzajemnie się uzupełniają np. projekt infrastrukturalny dot. modernizacji budynków przy ul. Stolarskiej 7 wiąże się z projektem „miękkim" związanym z utworzeniem Centrum Usług Społecznych. Bez powiązania tych dwóch kwestii zwiększenie dostępu do usług społecznych mieszkańców nie byłoby możliwe. Proponowane przedsięwzięcia są również spójne z działaniami planowanymi na poziomie całego miasta. Poniższa tabela pokazuje powiązanie projektów z celami i podsystemami.

Tabela 44. Powiązanie projektów z celami i podsystemami

Lp.	Nazwa projektu	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Podsystem
Projekty podstawowe				
1.	Utworzenie Centrum Usług Społecznych	1	1.1 1.2 1.3	Społeczny
2.	Wprowadzenie programu „Aktywne podwórko"	1	1.1 1.2 1.3	Społeczny
3.	Remont istniejących obiektów przy ul. Stolarskiej 7 na potrzeby powstania Centrum Usług Społecznych	1	1.1 1.2 1.3	Społeczny
		3	3.2 3.3	Przestrzenny
4.	Zagospodarowanie terenu na obszarze rewitalizacji	1	1.1 1.2 1.3	Społeczny

Lp.	Nazwa projektu	Cel strategiczny	Cel operacyjny	Podsystem
		3	3.1 3.3	Przestrzenny
5.	Remont części wspólnych wspólnot mieszkaniowych	3	3.1 3.2 3.3	Przestrzenny
5.1	Modernizacja i remont części wspólnych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej (cz.1)	3	3.1 3.2 3.3	Przestrzenny
5.2	Modernizacja i remont części wspólnych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej (cz.2)	3	3.1 3.2 3.3	Przestrzenny
6.	Rozbudowa monitoringu miejskiego oraz utworzenie Centrum monitoringu przy ul. Stolarskiej 7	1	1.3	Społeczny
		3	3.4	Przestrzenny
Projekty uzupełniające				
7.	Projekty aktywizacji zawodowej dla osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym	2	2.1 2.2	Gospodarczy
8.	Projekty aktywizacji społecznej zachęcające do aktywnego i konstruktywnego spędzenia wolnego czasu	1	1.1	Społeczny
9.	Projekty integracyjne i budujące tożsamość lokalną	1	1.3	Społeczny

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność instytucjonalna związana jest z określeniem odpowiedniego systemu zarządzania i wdrażania programem rewitalizacji. System ten powinien pozwolić na zachowanie spójności we współdziałaniu różnych podmiotów realizujących swoje zadania w procesie rewitalizacji oraz zachowanie integralności przepisów i procedur związanych z wdrażaniem programu rewitalizacji.

System zarządzania pozwalający na skuteczne wdrażanie i monitorowanie Gminnego Programu Rewitalizacji został opisany w rozdz. 13. Podmiotem odpowiedzialnym za zarządzane GPR dla miasta Miastko jest Burmistrz, który realizuje swoje zadania poprzez powołany Zespół ds. rewitalizacji.

Komplementarność międzyokresowa charakteryzuje się uwzględnieniem i zachowaniem spójności z programami realizowanym w poprzedniej perspektywie finansowej (2007-2013). Oznacza to możliwość np. uzupełnienia działań infrastrukturalnych realizowanych w minionych latach o przedsięwzięcia „miękkie" finansowane ze środków przewidzianych w perspektywie 2014-2020.

Miastko nie realizowało w poprzedniej perspektywie finansowej programu rewitalizacji, niemniej jednak realizowało projekty infrastrukturalne współfinansowane ze środków zewnętrznych, które wpływały na poprawę warunków życia mieszkańców jak np. Energia odnawialna - instalacje solarne dla mieszkańców Miasta i Gminy Miastko czy Program ograniczenia niskiej emisji dla miasta i gminy Miastko na lata 2014-2020. Zostały również zrealizowane projekty miękkie jak Ku doskonałości, którego celem

było wyrównanie szans edukacyjnych z zakresu kompetencji kluczowych. Efekty podejmowanych działań pozytywnie wpływają na rozwój miasta i wskazują na konieczność rozszerzenia tego typu przedsięwzięć na inne obszary miasta, w szczególności znajdujące się w stanie kryzysowym.

Komplementarność źródeł finansowania oznacza umiejętne łączenie i uzupełnianie wsparcia pochodzącego z różnych źródeł, w tym publicznych i prywatnych. To także takie planowanie montażu finansowego, który pozwoli na uniknięcie ryzyka podwójnego finansowania.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji zakładają finansowanie z różnych źródeł. Ponadto w rozdz. 11 zostały określone potencjalne źródła finansowania programu rewitalizacji.

11. Indykatywne ramy finansowe interwencji w obszarze rewitalizacji

Przedsięwzięcia służące realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji mogą być realizowane przez podmioty o różnym charakterze tj. przez podmioty z sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego. Również źródła finansowania powinny się uzupełniać – w ramach poszczególnych działań można korzystać zarówno ze źródeł prywatnych, jak i publicznych. Dywersyfikacja źródeł finansowania i podmiotów realizujących przedsięwzięcia umożliwia osiągnięcie lepszych rezultatów oraz korzystanie zarówno z komercyjnych, jak i niekomercyjnych źródeł finansowania.

Do komercyjnych źródeł finansowania należą przede wszystkim kredyty, pożyczki, obligacje komunalne. Poza tym niektóre działania mogą być wspierane przez środki własne przedsiębiorstw i innych podmiotów prywatnych oraz organizacji pozarządowych. Dlatego też w procesie rewitalizacji na etapie planowania i realizacji bardzo istotna jest współpraca podmiotów z różnych sektorów gospodarki.

Największe znaczenie wśród niekomercyjnych źródeł finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych mają środki własne budżetu gminy, fundusze europejskie i środki Budżetu Państwa.

Fundusze europejskie obejmują dedykowane działania, które można wykorzystać planując i realizując działania rewitalizacyjne. W tym zakresie najważniejszymi programami są:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 (RPO WP),
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko (POiŚ),
- Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój (POWER).

Dodatkowo istnieje możliwość skorzystania ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska, który realizuje między innymi takie programy jak:

- Gospodarka ściekowa w ramach Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- Sowa – energooszczędne oświetlenie uliczne,
- PROSUMENT i BOCIAN – wsparcie tworzenia mikroinstalacji OZE,
- Edukacja ekologiczna

lub Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska.

Bank Gospodarstwa Krajowego jest operator Fundusz Termomodernizacji i Remontów, mogącego być instrumentem wykorzystywanym do poprawy warunków zamieszkiwania na obszarze zdegradowanym.

Kolejnym niekomercyjnym źródłem finansowania do wykorzystania w ramach realizacji Programu Rewitalizacji jest wsparcie fundacji organizujących projekty grantowe, z których w pierwszej kolejności mogą skorzystać społeczności lokalne i organizacje pozarządowe. Przykładami takich fundacji są Fundacja BZ WBK, która organizuje projekt grantowy „Tu mieszkam, tu zmieniam", czy fundacja Kronenberga działająca przy Banku Citi Handlowym.

Tabela 45. Zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z zakresem czasowym ich realizacji oraz planowanym kosztem wraz z potencjalnymi źródłami finansowania

numer przedsię-wzięcia	nazwa przedsięwzięcia	zakres czasowy realizacji	planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania
1	Utworzenie Centrum Usług Społecznych	Od 05-2018 do 12-2019	2.000.000,00 zł Środki własne - budżet gminy

numer przedsię-wzięcia	nazwa przedsięwzięcia	zakres czasowy realizacji	planowany koszt wraz z potencjalnymi źródłami finansowania
			RPO WP poddziałanie 6.2.2
2	Wprowadzenie programu „Aktywne podwórko”	05-2018 do 10-2019	Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 6.2.2
3	Remont istniejących obiektów przy ul. Stolarskiej 7 na potrzeby powstania Centrum Usług Społecznych	Od 09-2017 do 04-2018	6.260.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2
4	Zagospodarowanie terenu na obszarze rewitalizacji	Od 10-2017 do 10-2018	4.376.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2
5	Remont części wspólnych wspólnot mieszkaniowych	10-2017 do 11-2018	2.600.000,00 zł
5.1	Modernizacja i remont części wspólnych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej (cz.1)	2017-2018	330.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2 Środki prywatne - fundusz Miasteckiej Spółdzielni Mieszkaniowej
5.2	Modernizacja i remont części wspólnych budynków Spółdzielni Mieszkaniowej (cz.2)	2017-2022	1.500.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2 Środki prywatne - fundusz Miasteckiej Spółdzielni Mieszkaniowej
6	Rozbudowa monitoringu miejskiego oraz utworzenie Centrum monitoringu przy ul. Stolarskiej 7	Od 10-2017 do 12-2019	172.000,00 zł Środki własne - budżet gminy RPO WP poddziałanie 8.1.2

Źródło: opracowanie własne

12. System monitoringu i oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych

Monitorowanie jest procesem polegającym na systematycznym zbieraniu, analizowaniu, raportowaniu danych ilościowych i jakościowych, które umożliwią określenie skuteczności w dążeniu do osiągnięcia celów zapisanych w programie rewitalizacji. Sprawny system monitoringu jest niezbędny dla oceny skuteczności i prawidłowości przeprowadzanych działań.

Monitoring realizacji poszczególnych celów operacyjnych odbywać się będzie o przypisane do nich wskaźniki produktu i rezultatu.

Zaproponowane wskaźniki powinny być zgodne z następującymi kryteriami:

- mierzalność – wskaźniki powinny być możliwe do zmierzenia na odpowiednio wysokim poziomie dokładności,
- rzetelność – pomiar wskaźników powinien być dokonywany w sposób obiektywny, za każdym razem na tych samych zasadach,
- trafność – wskaźniki powinny odzwierciedlać rzeczywisty poziom realizacji celów, a więc być dobrane tak, aby odzwierciedlać rzeczywiste wyniki działań,
- dostępność – wskaźniki powinny być dostępne dla osób lub instytucji dokonujących ewaluacji, ich pozyskanie powinno być proste i nie wymagać nadmiernych nakładów finansowych ani czasowych.

Wskaźniki produktu mierzą konkretne, materialne efekty działań podejmowanych w ramach realizacji zapisów dokumentu (tym samym poziom wyjściowych tych wskaźników wynosi zero). Z kolei wskaźniki rezultatu pokazują zmiany wynikające z wykorzystania wytworzonych produktów (punktem odniesienia jest poziom danego wskaźnika przed rozpoczęciem działań).

Szczegółowy wykaz celów operacyjnych wraz z przypisanymi do nich wskaźnikami oraz podanym źródłem, od którego można uzyskać informację o wartościach zawiera kolejna tabela.

Tabela 46. Wskaźniki monitoringu

Cel operacyjny	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło
1.1.Wzrost poziomu integracji i aktywności społecznej mieszkańców	Liczba zrealizowanych projektów z zakresu aktywizacji i zaangażowania społecznego	produkt	Urząd Miasta
	Liczba inicjatyw oddolnych mieszkańców, którym udzielono wsparcia finansowego w danym roku	produktu	Urząd Miasta
1.2.Zwiększony dostęp do usług społecznych	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami społecznymi	produktu	MGOPS
	Utworzenie Centrum Usług Społecznych	produktu	Urząd Miasta
	Utworzenie Centrum Wspierania Rodziny	produktu	Urząd Miasta
	Utworzenie świetlicy dla dzieci i młodzieży	produktu	Urząd Miasta
1.3.Skuteczne przeciwdziałanie wykluczeniom społecznym	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem	produktu	MGOPS
	Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem	produktu	MGOPS
2.1.Wysoki poziom przedsiębiorczości	Stopa bezrobocia	rezultatu	Powiatowy Urząd Pracy
	Liczba zrealizowanych szkoleń	produktu	Powiatowy

Cel operacyjny	Wskaźnik	Rodzaj	Źródło
	dotyczących otworzenia własnej działalności gospodarczej, jej rozwoju		Urząd Pracy/Urząd Miasta
2.2.Wykorzystanie potencjału gospodarczego obszaru	Liczba zrealizowanych działań promujących rozwój firm innowacyjnych	produktu	Urząd Miasta
	Długość utworzonych tras pieszo-rowerowych oraz ścieżek edukacyjnych (w km)	produktu	Urząd Miasta
	Liczba powstałych dział (w tym placów zabaw z elementami siłowni)	produktu	Urząd Miasta
3.1.Wysoki poziom zagospodarowania i estetyki przestrzeni publicznych	Powierzchnia zmodernizowanych terenów zieleni	produktu	Urząd Miasta
	Liczba nowoutworzonych miejsc sportowo-rekreacyjnych	produktu	Urząd Miasta
3.2.Poprawa stanu technicznego budynków	Odsetek budynków mieszkalnych będących w złym stanie technicznym wyremontowanych w ramach realizacji programu	rezultatu	Urząd Miasta
	Liczba wyburzonych budynków, które zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców	produktu	Urząd Miasta
3.3.Poprawa dostępności komunikacyjnej obszaru	Liczba nowopowstałych miejsc parkingowych	produktu	Urząd Miasta
	Długość wyremontowanych w danym roku ciągów komunikacyjnych	produktu	Urząd Miasta
3.4.Wzrost poziomu bezpieczeństwa	Powierzchnia obszaru objęta zasięgiem monitoringu miejskiego	produktu	Urząd Miasta
	Liczba miesięcznych patroli policji na obszarze do rewitalizacji	rezultatu	Policja

Źródło: opracowanie własne

Za zbieranie niezbędnych danych odpowiedzialne będą podmioty realizujące poszczególne przedsięwzięcia oraz poszczególne wydziały i jednostki organizacyjne Miasta, a także instytucje zewnętrzne prowadzące swoje statystyki - Powiatowy Urząd Pracy oraz Policja.

Sugeruje się, aby ocena była dokonywana corocznie (chyba, że ze względu na charakter konkretnego wskaźnika optymalna jest inna częstotliwość pomiaru). Każdy z podmiotów odpowiedzialnych za zbieranie i dostarczanie danych zobowiązany będzie do przesłania drogą elektroniczną informacji dot. realizacji projektu wraz z danymi dot. poziomu osiągniętych wskaźników.

Gromadzeniem i weryfikacją danych będzie zajmował się Zespół ds. Rewitalizacji, który zostanie wyznaczony w strukturach Urzędu Miasta. Zadaniem zespołu będzie również ocena uzyskanych danych i sporządzenie corocznego sprawozdania z wnioskami z monitoringu wskaźników oraz badań opinii.

Coroczne sprawozdania z realizacji działań w Gminnego Programu Rewitalizacji będą publikowane na stronie miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

Co najmniej raz na 2 lata Gminny Program Rewitalizacji będzie weryfikowany i w razie potrzeby aktualizowany. Zaktualizowany Program będzie podlegał konsultacjom społecznym i po uwzględnieniu uwag z przeprowadzonego procesu zostanie on wdrożony w życie.

W 2026 roku, po zakończeniu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji zostanie przeprowadzona ewaluacja ex-post, która zbada długotrwałe efekty programu oraz ich trwałość. Sprawdzona zostanie skuteczność i efektywność interwencji. Ewaluacja ex – post oceni również na ile udało się osiągnąć założone cele. Wskaże również w jaki sposób zaplanować kolejne działania rewitalizacyjne. Sprawozdanie z realizacji całego Gminnego Programu Rewitalizacji zostanie sporządzone nie później niż do 30 czerwca 2026 r. i zostanie opublikowane na stronie internetowej miasta oraz w Biuletynie Informacji Publicznej.

13. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

Jak zostało wskazane w rozdz. 2 Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Miastko, a dokładnie cele i działania w nim określone wpisują się w Strategię Rozwoju Miasta i Gminy Miastko na lata 2015-2025. Strategia określa główne kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego całej gminy, natomiast GPR stanowi jeden z programów operacyjnych funkcjonujących na poziomie gminy będący uszczegółowieniem celów i działań założonych w Strategii. W związku z tym dokumenty te powinny być wdrażane w ścisłym związku.

Zgodnie z Wytycznymi Ministerstwa Rozwoju program rewitalizacji powinien opierać się na zasadzie partnerstwa i partycypacji. Mechanizmy włączania mieszkańców i partycypacji zostały przedstawione w rozdz. 14. Przejawem realizacji zasady partnerstwa jest uwzględnienie i skoordynowanie działania różnych podmiotów funkcjonujących w ramach procesu rewitalizacji. Odpowiedni system zarządzania pozwala na włączenie w proces wdrażania rewitalizacji poszczególnych grup interesariuszy, do których, zgodnie z Ustawą należą:

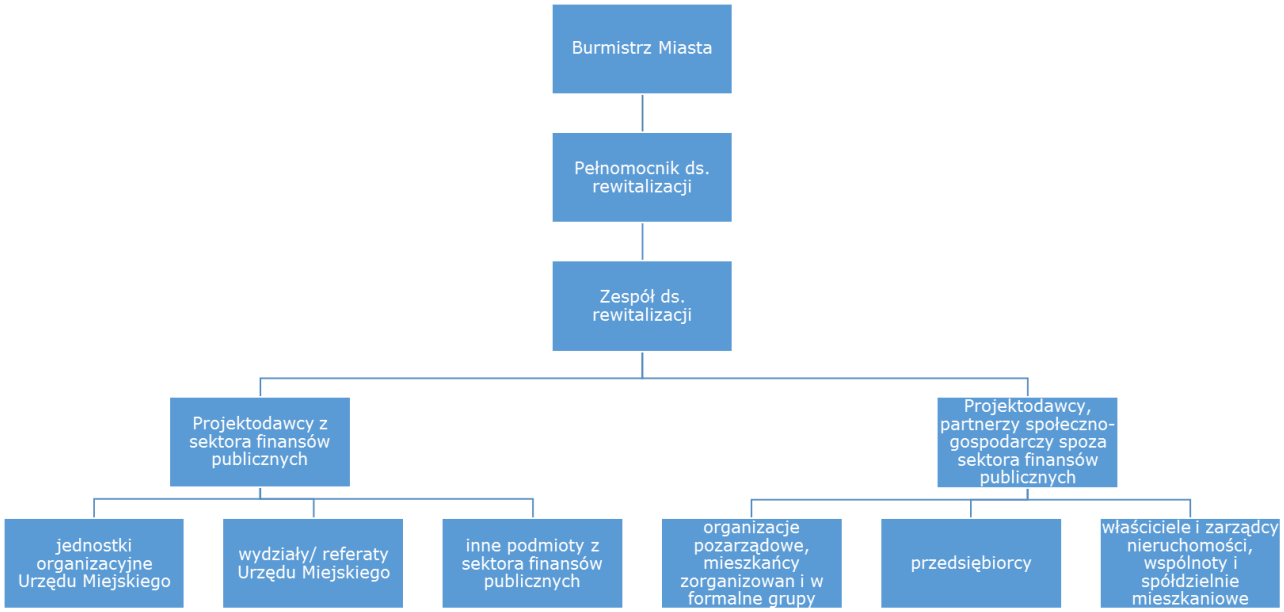
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczyści nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego,
- mieszkańcy gminy inni niż wymienieni w punkcie pierszym),
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej.

Zakłada się, że podmiotem odpowiedzialnym za zarządzaniem Gminnym Program Rewitalizacji będzie Burmistrz miasta Miastko. Burmistrzowi będzie podlegał Pełnomocnik ds. Rewitalizacji, który będzie pełnił funkcję Operatora Programu i do jego zadań będzie należało koordynowanie całości prac związanych z wdrażaniem i monitorowaniem efektów GPR.

Pełnomocnik ds. Rewitalizacji będzie przewodniczył Zespołowi ds. Rewitalizacji, w skład którego wejdą również przedstawiciele Referatu ds. Pozyskiwania Funduszy Zewnętrznych. Zespół Rewitalizacji będzie stanowił także kontynuację zespołu zadaniowego ds. Rewitalizacji powołanego przez Burmistrza miasta Miastko zarządzeniem nr 19/VII/2015 z dnia 9 lutego 2015 r.

W strukturze wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji znajdują się również projektodawcy i realizatorzy projektów, którzy będą wywodzili się zarówno z sektora finansów publicznych, jak i spoza.

Schemat 3. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Główne elementy, na które składa się system zarządzania i wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Miastko są następujące:

- Planowanie i realizowane przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- Monitoring i ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji,
- Upowszechnianie rezultatów i efektów działań podejmowanych w ramach wdrażania GPR.

Zadania poszczególnych podmiotów związane z realizacją powyższych elementów:

Tabela 47. Macierz zadań w systemie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Nazwa funkcji	Zadania
Pełnomocnik ds. rewitalizacji/ Operatora	• Nawiązywanie współpracy z innymi podmiotami społeczno-gospodarczymi w celu realizacji wspólnych działań związanych z rewitalizacją • Ustalanie i akceptowanie sposobu realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych • Koordynowanie współpracy w przypadku realizacji projektów przez różne podmioty • Nadzorowanie i kontrolowanie realizowanych projektów pod kątem jakości wykonania, zakładanych terminów i optymalizacji kosztów • Nadzorowanie procesu monitorowania i oceny rezultatów Gminnego Programu Rewitalizacji
Zespół ds. rewitalizacji	• Przygotowanie wniosków o dofinansowanie w przypadku projektów realizowanych przez Urząd Miejski • Pomoc w pozyskaniu dofinansowania ze źródeł zewnętrznych w przypadku projektów realizowanych przez partnerów społeczno-gospodarczych • Prowadzenie monitoringu wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru (diagnozowanie sytuacji problemowych) • Prowadzenie monitoringu realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji (gromadzenie i weryfikacja danych, przeprowadzenie badań opinii) • Okresowe przygotowywanie sprawozdań z realizacji Gminnego

Nazwa funkcji	Zadania
	Programu Rewitalizacji i udostępnianie ich opinii publicznej • Ogłaszanie naborów na zgłaszanie dodatkowych projektów rewitalizacyjnych • Gromadzenie i tworzenie bazy projektów zgłaszanych przez podmioty społeczno-gospodarcze oraz pomysłów zmian proponowanych przez mieszkańców • Prowadzenie działań informacyjno-promocyjnych związanych z prowadzonym procesem rewitalizacji i realizowanymi przedsięwzięciami • Prowadzenie aktywnych działań na rzecz zachęcania mieszkańców do zaangażowania się i włączenie w ich realizację działań rewitalizacyjnych
Projektodawcy, partnerzy społeczno-gospodarczy	• Określenie warunków brzegowych realizowanego przedsięwzięcia • Przygotowanie bądź współpraca przy opracowaniu wniosków o dofinansowanie • Realizacja projektu, finansowanie i rozliczanie • Monitorowanie wskaźników produktu i rezultatu danego projektu i terminowe przekazywanie niezbędnych informacji Pełnomocnika ds. rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowym ciałem opiniodawczo-doradczym funkcjonującym w strukturze zarządzania jest Komitet Rewitalizacji, który zgodnie z Ustawą o rewitalizacji zostanie powołany w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od uchwalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Rolą Komitetu jest przekazywanie swoich opinii nt. dokumentów związanych z prowadzonym procesem rewitalizacji, sprawozdań okresowych. Komitet Rewitalizacji nie rzadziej niż raz na 3 lata będzie poddawał ocenie Gminny Program Rewitalizacji pod kątem aktualności i stopnia jego realizacji.

Rola Komitetu nie powinna ograniczać się wyłącznie do wydawania opinii, jego członkowie powinni pełnić aktywną rolę w procesie angażowania i włączania osób z otoczenia, które reprezentuje.

14. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Zgodnie z Ustawą o rewitalizacji partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji (art. 5 ust.1).

Rewitalizacja jest procesem, w którym wszyscy interesariusze, w tym mieszkańcy, przedsiębiorcy, grupy nieformalne i organizacje pozarządowe działające na wybranym obszarze stają się podmiotami projektującymi i wdrażającymi program rewitalizacji. Proces ten powinien być tak zaplanowany, aby pobudzać ich aktywność i zaangażowanie, które może przyjąć formę także współrealizatora przedsięwzięć.

Partycypacja powinna polegać na świadomym i aktywnym uczestnictwie obywateli w podejmowaniu decyzji. Jest to coś więcej niż wyłącznie informowanie jednostronne przez samorząd i konsultowanie wypracowanych już dokumentów. Partycypacja polega na włączaniu obywateli na każdym etapie prac.

Celem partycypacji jest przekazywanie przez interesariuszy swoich potrzeb i oczekiwań, ale także wzmacnianie postaw obywatelskich, integracja społeczności lokalnej i budowanie tożsamości z miejscem zamieszkania. Włączanie społeczności w procesy decyzyjne zmniejsza także ich opór i obawy przed wprowadzanymi zmianami, a także wyzwala kreatywność pozwalając jednocześnie na tworzenie nowych, innowacyjnych przedsięwzięć.

Partycypacja społeczna powinna mieć odzwierciedlenie na każdym etapie procesu rewitalizacji – podczas przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji, jego wdrażania i monitorowania.

Pierwszym etapem związanym z prowadzeniem działań rewitalizacyjnych było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki przeprowadzonych analiz znalazły swoje odzwierciedlenie w Raporcie dotyczącym delimitacji obszarów zdegradowanych miasta Miastko. Następnie w dniach 22 lipca – 22 sierpnia 2016 r. zostały przeprowadzone konsultacje społeczne uchwały przyjmującej zasięgi przestrzenne obszaru zdegradowanego i do rewitalizacji. Uwagi w ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych mogły być składane w formie pisemnej (w wersji papierowej bądź elektronicznej) i przesłane na adres e-mail: fundusze@um.miastko.pl, w sekretariacie Urzędu Miejskiego (ul. Grunwaldzka 1), wysłane na adres Urzędu Miejskiego w Miastku. Dodatkowo zostały przeprowadzone bezpośrednie spotkania z mieszkańcami – spotkanie konsultacyjne, które odbyło się 11 sierpnia 2016 r. w Centrum Informacji Turystycznej w Miastku przy ul. Dworcowej 11 oraz spacer studyjny po obszarze przewidzianym do rewitalizacji - 12 sierpnia 2016 r. Podczas spotkań zostały zebrane uwagi i propozycje rozwiązań, które powinny znaleźć się w Gminnym Programie Rewitalizacji.

Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji było poprzedzone procesem związanym z pogłębieniem diagnozy obszaru rewitalizacji. W tym celu zostało przeprowadzone badanie ankietowe wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Badanie zostało zrealizowane w dniach 28.07.2016-04.08.2016 roku. Przy jego organizacji posłużono się metodą CATI, czyli wywiadem telefonicznym wspomaganym komputerowo. Jest to sprawdzona technika badawcza pozwalająca na dotarcie w krótkim czasie do dużej liczby respondentów i uzyskanie od nich potrzebnych informacji. Ważną zaletą wywiadu CATI jest ułatwiony kontakt z ankietowanym, który może być nieobecny w swoim mieszkaniu w danym terminie.

Kolejną techniką mającą na celu włączenie mieszkańców w proces rewitalizacji były przeprowadzone warsztaty edukacyjno-informacyjne oraz warsztaty dot. wyboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Warsztaty były oddzielnie prowadzone dla przedstawicieli Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych miasta, PUP, NGO oraz przedsiębiorców, drugą grupę stanowili mieszkańcy. Warsztaty edukacyjno-informacyjne dla pierwszej grupy odbyły się 30 sierpnia i 6 września 2016 roku w Centrum Informacji Turystycznej w Miastku, ul. Dworcowa 29, natomiast warsztaty dla mieszkańców zostały zorganizowane w dniach 31 sierpnia i 7 września 2016 roku.

Podczas spotkań 30-31.08.2016 r. jego uczestnikom zostały zaprezentowane podstawowe informacje na temat rewitalizacji oraz etapy realizacji projektu. Następnie zostało przedstawione podsumowanie wyników dotychczas przeprowadzonych działań – ankiety CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo) pogłębiającej diagnozę oraz badań gabinetowych będących podstawą jej powstania.

Druga część spotkania miała charakter warsztatowy. Uczestnicy pracowali w dwóch grupach: zespół 1. podsystem społeczno-gospodarczy oraz zespół 2. podsystem przestrzenny. Zadaniem uczestników była odpowiedź na pytania pozwalające na zidentyfikowanie problemów i mocnych stron obszaru w danym podsystemie.

Celem spotkań 6-7.09.2016 r. była hierarchizacja i priorytetyzacja katalogu zgłoszonych problemów i zjawisk problemowych, a następnie charakterystyka potencjału i aktywności podmiotów działających na obszarze rewitalizacji oraz skuteczność działań mających na celu niwelowanie problemów społecznych.

W kolejnym etapie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji było przeprowadzenie spaceru i warsztatów dot. wyboru przedsięwzięć projektów rewitalizacyjnych. Podobnie jak w przypadku warsztatów edukacyjno-informacyjnych prowadzone one były w podziale na dwie grupy:

- przedstawiciele Urzędu Miejskiego, jednostek organizacyjnych, PUP, NGO, przedsiębiorców: 14, 20 i 27 września 2016 roku,
- mieszkańcy: 21 i 28 września 2016 roku.

Podczas spotkania 14.09.2016 r. zostały podsumowane wyniki poprzednich spotkań – problemy, mocne strony i potencjały. Następnie uczestnikom została zaprezentowana struktura rezultatów, jaka zostanie zastosowana w Programie Rewitalizacji. Uczestnicy zostali zapoznani z definicją wizji i celów rewitalizacji. Kolejna część spotkania miała formę warsztatową – zadaniem uczestników było określenie wizji do rewitalizacji oraz określenie celów rewitalizacji w podsystemie społecznym, gospodarczym i przestrzennym.

Spotkania 20-27.09.2016 r. poświęcone były wypracowaniu działań rewitalizacyjnych w poszczególnych podsystemach, które stanowić będą uszczegółowienie celów. Uczestnikom zostały także przedstawione projekty zgłoszone do Urzędu Marszałkowskiego jako potencjalne projekty realizowane w ramach Programu Rewitalizacji.

21.09.2016 r. został przeprowadzony spacer na aktualnie zamkniętym obszarze. Uczestnikom spaceru zostały zaprezentowane propozycje działań związanych z rozwojem usług społecznych, które na tym obszarze są planowane do realizacji.

Warsztat 28.09.2016 r. miał podobny przebieg do warsztatów w dniach 20 i 27.09.2016 r. Dodatkowo uczestnikom zostały przedstawione dobre praktyki rewitalizacyjne oraz typy projektów, które mogą być realizowane w ramach poddziałania 6.2.2. Rozwój usług społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego.

W ramach prac nad dokumentem zostanie także przeprowadzone spotkanie podsumowujące w dniu 18 października 2016 r. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla miasta Miastko zostanie również poddany konsultacjom społecznym.

Ponadto wszystkie zainteresowane osoby mogły zgłaszać propozycje swoich przedsięwzięć rewitalizacyjnych za pomocą kart projektów. Karty projektu były dostępne zarówno w wersji elektronicznej jak i papierowej.

O wszystkich działaniach podejmowanych w ramach prac nad GPR-em interesariusze byli informowani za pomocą strony internetowej miasta, plakatów oraz zaproszeń wysyłanych drogą elektroniczną i tradycyjną.

Wyniki konsultacji społecznych stanowią załącznik do Gminnego Programu Rewitalizacji.

Partycypacja społeczna powinna obejmować także dalsze etapy prowadzonego procesu rewitalizacji. W związku z tym proponuje się realizację następujących działań mających na celu włączenie lokalnej społeczności w dalsze prace:

- Upowszechniania informacji nt. realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych na stronie miasta Miastka oraz częste aktualizowane postępów prac.
- Publikowanie informacji zachęcających do włączenia się w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych – szczególnie w ramach projektów „miękkich". Przy opisach poszczególnych projektów powinny znaleźć się instrukcje, w jaki sposób można włączyć się w działania i z kim należy się w tym celu kontaktować.
- Organizacja warsztatów, minipikników sąsiedzkich, które będą przyjmowały formę wspólnych działań sąsiedzkich.
- Wspieranie samodoskonalenia wyłaniających się w społeczności liderów lokalnych.
- Konsultowanie proponowanej oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej z szerokim gronem odbiorców.

Ważny jest także udział społeczności lokalnej w kontroli i ocenie zakładanych rezultatów Gminnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym w celu zwiększenia roli interesariuszy w tym zakresie proponuje się:

- Upowszechnianie sprawozdań z prowadzonego monitoringu i oceny rezultatów Gminnego Programu Rewitalizacji, co przyczyniać się będzie do zwiększenia jawności i przejrzystości realizowanych działań, w szczególności przez władze samorządowe.
- Kontynuowanie i wspieranie działań Komitetu Rewitalizacyjnego stanowiącego bezpośredni organ przedstawicielski wszystkich interesariuszy w systemie zarządzania Programem.
- Badanie opinii mieszkańców nt. zmian, jakie należy wprowadzić w ramach realizowanego procesu.

15. Spis tabel

Tabela 1. Najważniejsze dokumenty, z którymi jest zgodny Gminny Program Rewitalizacji dla miasta Miastko na lata 2016-2025 5
Tabela 2. Charakterystyka jednostek urbanistycznych na terenach mieszkaniowych.....10
Tabela 3. Liczba ludności Miastka w latach 2011-2015 w podziale na płeć.....13
Tabela 4. Udział ludności Miastka w poszczególnych funkcjonalnych grupach wieku w % oraz wskaźniki obciążenia demograficznego w latach 2011-2015 14
Tabela 5. Udział procentowy bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci w latach 2011-2015 14
Tabela 6. Liczba szkół podstawowych, oddziałów, uczniów i absolwentów w Miastku w latach 2011-2015.....15
Tabela 7. Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo podstawowe) w Miastku w latach 2011-2015.....15
Tabela 8. Wyniki sprawdzianu w Miastku w 2016 roku – część pierwsza 15
Tabela 9. Wyniki sprawdzianu w Miastku w 2016 roku – języki obce 15
Tabela 10. Liczba gimnazjów, oddziałów, uczniów i absolwentów w Miastku w latach 2011-2015 16
Tabela 11. Współczynniki skolaryzacji (szkolnictwo gimnazjalne) w Miastku w latach 2011-2015 16
Tabela 12. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – część humanistyczna 16
Tabela 13. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – część matematyczno-przyrodnicza 17
Tabela 14. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – język angielski ..17
Tabela 15. Wyniki egzaminu gimnazjalnego w Miastku w 2016 roku – język niemiecki .17
Tabela 16. Wskaźniki obligatoryjne w sferze społecznej 19
Tabela 17. Wskaźniki fakultatywne w sferze społecznej 20
Tabela 18. Pracujący w głównym miejscu pracy w Miastku w latach 2011-2015.....21
Tabela 19. Podmioty wpisane do rejestru REGON, osoby fizyczne prowadzące działalność oraz fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne w przeliczeniu na liczbę mieszkańców Miastka (w wieku produkcyjnym) w latach 2011-2015 22
Tabela 20. Wskaźniki obligatoryjne w sferze gospodarczej 23
Tabela 21. Wskaźniki obligatoryjne w sferze gospodarczej 24
Tabela 22. Warunki mieszkaniowe w Miastku w latach 2011-2015 25
Tabela 23. Zasób mieszkaniowy w Miastku w latach 2011-2015 25
Tabela 24. Wskaźniki obligatoryjne w sferze przestrzennej 26
Tabela 25. Wskaźniki fakultatywne w sferze przestrzennej.....27
Tabela 26. Powiązania między celami operacyjnymi i celami strategicznymi 37
Tabela 27. Powiązaniu celu operacyjnego 1.1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 38
Tabela 28. Powiązaniu celu operacyjnego 1.2. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 38
Tabela 29. Powiązaniu celu operacyjnego 1.3. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 39
Tabela 30. Powiązaniu celu operacyjnego 2.1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 40
Tabela 31. Powiązaniu celu operacyjnego 2.2. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 40
Tabela 32. Powiązaniu celu operacyjnego 3.1. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 41
Tabela 33. Powiązaniu celu operacyjnego 3.2. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 42
Tabela 34. Powiązaniu celu operacyjnego 3.3. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 42
Tabela 35. Powiązaniu celu operacyjnego 3.4. z problemami i potencjałami oraz kierunkami działań w podsystemie społecznym 43

Tabela 36. Karta projektu nr 1 44
Tabela 37. Karta projektu nr 2 46
Tabela 38. Karta projektu nr 3 47
Tabela 39. Karta projektu nr 4 49
Tabela 40. Karta projektu nr 5 50
Tabela 41. Karta projektu nr 5.1. 50
Tabela 42. Karta projektu nr 5.2. 51
Tabela 43. Karta projektu nr 6 52
Tabela 44. Powiązanie projektów z celami i podsystemami.....55
Tabela 45. Zestawienie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z zakresem czasowym ich realizacji oraz planowanym kosztem wraz z potencjalnymi źródłami finansowania.....58
Tabela 46. Wskaźniki monitoringu 60
Tabela 47. Macierz zadań w systemie zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji ..64

16. Spis wykresów

Wykres 1. Piramida wieku mieszkańców Miastka, 2014 13

17. Spis schematów

Schemat 1. Struktura osiągnięcia zakładanej wizji 36
Schemat 2. Cele strategiczne w poszczególnych podsystemach 37
Schemat 3. Struktura zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji 64